

ВАРТОВІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

ОФІЦЕР

24:08

УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

№ 9-10 (66-67) '2016

На першій сторінці обкладинки (зліва направо):
ровесники Незалежності, учасники АТО лицарі ордена «За мужність»
Іван Талпа, Вадим Швед, Василь Тяско, Артем Сайченко, Дмитро Радіонов
На останній сторінці обкладинки:
сержант Василь Тяско з дружиною Оленою та донькою Кароліною.

ЗМІСТ

4 / Герої поряд з нами

*Він дав собі слово не здаватися за
будь-яких обставин*

8 / Ровесник Незалежності

*Ми відстоїмо свою Незалежність.
Сумніву немає!*

10 / Із зони АТО

*Готуємо курсантів для сучасної війни,
а не для війн минулого*

15 / Наша гордість

*«За такими офіцерами – майбутнє
Українського війська»*

16 / Думки вголос

*Ровесники Незалежності: «Ми
зростали разом із державою»*

20/ Репід Трайдемент - 2016

*Тренування з думкою про
завтрашній день*

30 / Нагороджені Президентом України

Орден за Бахмутівку

34 / Волонтер за покликом серця

Голос Незалежності

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Головний редактор
Ігор МАХНО

Редакційна колегія:
Павло ТКАЧУК
Юрій ГУСАР
Ігор МОСЕЙЧЕНКО

Дизайн та верстка:
Ірина ШАПОВАЛОВА

Думка редакції не завжди збігається з
думкою авторів. Відповідальність за
достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право
використовувати матеріали, редагувати
та скорочувати їх на свій погляд.
Листи, рукописи, фотоматеріали не
рецензуються і не повертаються.
Листування з читачами – лише на
сторінках журналу.

При використанні матеріалів посилання
на журнал обов'язкове.

Журнал зареєстровано в Міністерстві
юстиції України.

Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія KB № 17548-6398P
від 17.03.2011 року

Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв Майдану, 32
E-mail: asvpress@gmail.com
Інтернет: <http://www.asv.gov.ua>

Віддруковано
в друкарні Національної
академії
сухопутних військ
імені гетьмана
Петра Сагайдачного

Обсяг – 10 друк. арк.
Замовлення
№ 69 від 01.08.16
Наклад – 500 прим.

ШАНОВНІ ВОЇНИ!

25-ту річницю Незалежності України ми відзначаємо зі зброєю в руках.

Для українського воїна Незалежність держави та свобода Українського народу – найвищі цінності. Ми є вартовими цих цінностей. Адже незалежність народжує народ, проголошують політики, а захищають та виборюють військові. І сьогодні саме від нас із вами залежить майбутнє нашої держави, Європи та світу.

Рубіж, який нині утримують на Сході наші сміливі воїни, – це рубіж між демократією та диктатурою, між майбутнім і минулим, між цивілізацією та дикунством. Десятки тисяч наших бойових побратимів живим кордоном стримують зухвалого та підступного ворога. Заради Незалежності вони поклали на вівтар війни свої життя, здоров'я та добробут. Українська армія вкотре довела уроки

історії людства – навіть менше за розміром та оснащенням військо здатне зупинити ворога та дати йому відсіч.

Адже головною зброєю кожного воїна є його незламний бойовий дух. Наші бійці не звертають увагу на ті складні, а часом й нелюдські умови, в яких доводиться перебувати на фронті. Вони знають, що за ними – підтримка усієї Української нації. Для них обов'язок, честь та сумління – це життєві принципи.

Сьогодні Українська Перемога гартується у військових вишах та навчальних центрах, у навчальних класах та на полігонах. Кожна хвилина бою – це години навчань та закріплення навичок на практиці. Кожне врятоване життя українського воїна – це лекції викладачів та уроки інструкторів.

У Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного народилася когорта новітніх українських героїв. І я впевнений, що ця когорта буде зростати новими й новими іменами. Адже Академія Сагайдачного нині стала надійним фундаментом могутньої фортеці Сухопутних військ та вітчизняної армії загалом. Ми й надалі будемо продовжувати вивчати та впроваджувати безцінний досвід нинішньої війни, аби підвищити професіоналізм кожного нашого воїна. Ми будемо залучати передові досягнення наших союзників. Ми будемо модернізовувати українську зброю.

Нинішня війна явила світу, що Українська нація через волонтерський рух та невтомну щоденну моральну підтримку надихає Українське Військо до історичної Перемоги! Разом – ми незламна сила, разом – ми вільні, разом – ми незалежні!

Я вітаю кожного захисника Незалежності, кожного, хто своїм ратним подвигом та сумлінною службою наближує нашу Перемогу!

Не маю жодних сумнівів, що ми відновимо суверенітет Української держави. І Незалежність, наша споконвічна мрія та мета, буде надійно захищена Збройними Силами України!

Начальник Національної академії сухопутних військ
генерал-лейтенант Павло ТКАЧУК

ВІН ДАВ СОБІ СЛОВО НЕ ЗДАВАТИСЯ ЗА БУДЬ-ЯКИХ ОБСТАВИН

Сьогодні Руслан часто ловить себе на думці: а ким насправді мріяв стати у цьому житті? Те, що не військовим, – це точно! Інакше б не обрав для опанування професії прикладну фізику й математику «Львівської політехніки». Хоча стверджує, що з дитинства любляв і фільми про війну, особливо Другу світову, та герої визвольних змагань йому завжди були до душі. Як пишатиметься патріотично налаштованими військовиками новітньої України. Особливо їхньою мужністю, стійкістю, нестримним бажанням здолати агресора та зробити свою державу дійсно незалежною та сильною.

– Інша справа, що робимо це по-справжньому лише через більш ніж 20 років з Дня проголошення нашої незалежності, – з сумом промовляє лейтенант Руслан Філіпсонов. – Коли українці і наше військо дають достойну відсіч російському агресору та сепаратистам, які прагнуть будь-що розколотися наш народ, поділити нашу Батьківщину. Головне, що і ворог тепер усвідомив, що здолати нас неможливо.

Так сталося, що наша розмова розпочалася зі спогадів про навчання на військовій кафедрі, куди Руслан вступив по завершенні другого курсу. Каже, що на цей крок зважився свідомо, адже з дипломом спеціаліста та званням офіцера запасу завжди простіше влаштуватися на роботу. Навіть і у силові структури, про які мріють не лише юнаки, але й дівчата.

А його робочий шлях розпочався у Львівському ветеринарному університеті, де обійняв посаду лаборанта. Одразу визначився і з мрією: вступити до аспірантури. Та на заваді стала війна!..

Весною 2014 року отримав повістку і після нетривалої підготовки командиром взводу у складі 24-ї окремої механізованої бригади відбув у зону АТО.

Про перші фронтові кроки розповідає охоче. Адже доводилося звикати до щонайменших армійських нюансів, які лише на перший погляд здаються звичайними. І розпорядок дня, і військова

дисципліна, і спілкування з підлеглими, як, зрештою, і польовий побут тощо – все це вносило певні корективи у набуті раніше знання. Тому не цурався звертатися та прислухатися до старших товаришів і з їхньою допомогою та порадами долати негаразди, які виникали.

А до чого звикнути-таки не зміг, так це до постійних ворожих обстрілів. Хоча ніколи не бив на сполох і не панікував. Тримав себе, як кажуть, у тонусі, чого вимагав і від підлеглих.

Особливим став для Руслана двадцятий день серпня, коли близько четвертої ранку його блокпост, що дислокувався між Георгіївкою і Лутугиним, накрили ворожі «гради», артилерія та міномети. Наших вояків «поливали» вогнем упродовж майже шести годин. Це було дійсно пекло, коли все палає, осколки просто хмарами літали довкола... А коли артобстріл вщух, на українські позиції пішли танки.

Українці мужньо прийняли бій, попри те, що встояти без гармат проти броньованої армади було надзвичайно важко. Тим більше що серед бійців було багато пораниених та контужених. Саме тому, оцінивши обстановку, командування наказало відступити. Але ж хіба могли вони полишити на полі бою побратимів? Тому і прийняв Філіпсонов рішення будь-що винести їх у безпечне місце!

Від яру, де причаїлися бійці, до висотки, на якій містився блокпост,

було близько восьмисот метрів. Незважаючи на обстріли Філіпсонов шість разів долав цей шлях і таки забрав із небезпечної зони шістьох побратимів. А от коли виносив сьомого, сам отримав поранення від снаряда, що розірвався поруч.

– Було надзвичайно важко. Лише першого бійця я виніс на руках, решту просто волочив по землі, – розповідає Руслан. – Далася взнаки моя фізична підготовка, якій завжди наділяв неабияке значення. Хоча, якщо відверто, я і сам потім дивувався, як мені вдалося це зробити. Адже повне спорядження важить не один десяток кілограмів... Добре пам'ятаю і те, що сам відчув, коли отримав поранення в живіт. Був дикий біль, який не давав здійснитися на ноги. Я лише руку підняв, сигналізуючи своїм, що потрібна допомога. І мене недовго перенесли до яру, надали першу медичну допомогу. До прибуття лікарів було ще довгих п'ять годин.

Руслан добре пам'ятає, як лежав у темному підвальному приміщенні, як нестерпний біль «глушив» «міцним» слівцем, як реагував на ворожі снаряди, розриви мін і мріяв про допомогу...

Вже в Харківському військовому шпиталі лікарі сказали Філіпсонову, що його поранення було не сумісне з життям. Адже осколки практично вирвали середину живота і внутрішні органи, пробили

ноги, а на ступнях вирвали кості. Що при такому ушкодженні виживає чи не один на мільйон.

А перші три дні Руслан знаходився у Лутугинському військовому шпиталі. Через постійні обстріли його не могли евакувати із зони АТО. Лише коли спала напруга, офіцера вертольотом доправили у Харків, де впродовж дванадцяти годин оперували. А далі, з урахуванням важкості стану, літаком переправили у Головний військовий клінічний госпіталь. І знову оперативні втручання. А потім – Львів, Австрія...

– **Знаєте, я двічі переживав клінічну смерть. Спочатку у вертольоті, який доставив мене у Харків, а потім під час операції в Києві,** – розповідає офіцер. – **І я надзвичайно вдячний нашим та закордонним фахівцям, що у боротьбі за моє життя вони доклали усіх зусиль та умінь. Я не просто існую, а живу повноцінним**

життям. Більше того, це дає мені можливість продовжити служити у війську, яке віднедавна стало моєю другою домівкою!

З особливою теплотою Руслан розповідає про матір. Щоб не турбувати її, він приховав, що воює в зоні АТО. Говорив, що його військова частина знаходиться в тилу і з бойовими зіткненнями немає нічого спільного. А відтак, заспокоював її, що життю нічого не загрожує. Та материнське серце не ввели в оману.

Катерина Іванівна розповідає, що саме двадцятого серпня відчувала сильну тривогу. Одразу зателефонувала синові. Зв'язку не було. Не відновився він і наступного дня. Односельці порадили звернутися до волонтерів, які через військових лікарів дізналися, що Руслан прооперований і перебуває у Києві. А яким було її відчуття, коли у телефонній розмові їй повідомили, що син житиме!...

Дорогою до столиці весь час плакала. Від радості, що не загинув. А коли дізналася, за яких обставин отримав поранення, відчувала гордість за свою кровинку. Вона готова була слухати майора, який переповів їй про те, як син виніс у безпечне місце сімох пораних, безліч разів. Лишень би це допомогло йому самому подолати недугу!

Близько двох місяців Руслан був, як кажуть, між небом і землею. Військові лікарі робили все можливе, аби офіцер вижив. А коли ситуація більш-менш стабілізувалася, постало питання щодо його реабілітації та поновлення функцій пошкоджених внутрішніх органів. На це потрібні були кошти.

І знову долучилися волонтери, які у соцмережі повідомили про необхідність лікування Філіпсона у закордонній клініці. Остеронь не залишилися і провідні телеканали. Відтак, почали надходити грошові перекази з усього світу:

Канади, Америки, країн Європи... І невдовзі потрібна сума була зібрана.

Вже тричі Руслан побував в австрійських клініках. Не вдаватися у подробиці, лише зазначу: закордонні фахівці зробили все можливе, аби український військовик повернувся до повноцінного життя. При цьому стверджують, що особливо вражені його бажанням якомога скоріше встати на ноги і ходити. І це не просто слова: Руслан почав пересуватися на п'ятах ще тоді, коли не було кісток на стопах...

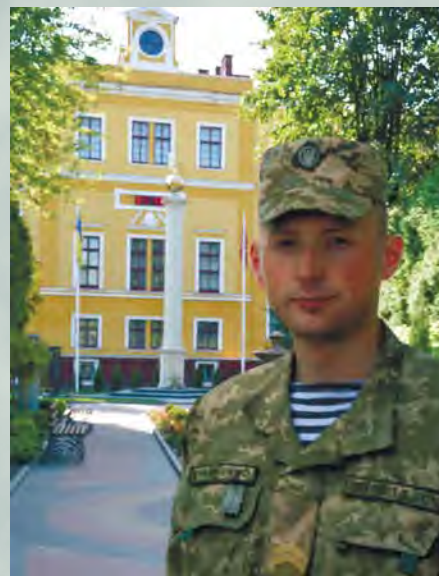
– Я одразу повірив австрійським ортопедам, котрі запевнили мене, що невдовзі я зможу навіть бігати. Вони надзвичайно уважно поставилися до мене, пояснювали, що і як робити, говорили, що багато залежить саме від мене і мого бажання, – розповідає Філіпсов. – Але якщо відверто, то переконувати мене не було сенсу: чи не з перших днів після того, як усвідомив, що смерть відступила, дав собі слово не здаватися за будь-яких обставин. Адже життя дається один раз і прожити його потрібно гідно! Саме тому повернувся до війська і надзвичайно вдячний керівництву Академії, що з розумінням поставилися до мого бажання служити в цьому ушлявленому видовому виші, який готує дійсно військових фахівців, патріотів своєї держави.

А ще мій співрозмовник з особливою теплотою говорить про тих, кого виніс з поля бою. Так, йому приємно, що його дії оцінили високою державною нагородою. Але власне для Руслана значущим є те, що його побратими живі, здорові і що про нього вони не забували й не забувають нині: провідують, телефонують при першій слушній нагоді. Це і є фронтова дружба, яка пройде через усе їхнє життя!

Ігор МАХНО

Фото зі сторінки Руслана Філіпсова у Фейсбуці

Усі свідомі роки мого дитинства пройшли в незалежній державі. Навіть не розуміючи, що таке незалежність, я чув і знав про неї. Осмислення приходило поступово. По мірі того, як я більшав, прийшло захоплення історією і літературою. І хоча учителі і батьки вважають, що у мене нахил до точних наук, гуманітарні предмети мені до душі значно більше

НАВЧАТИСЬ СУМЛІННО – ВАЖКА ПРАЦЯ

Добре пам'ятаю, як у п'ятому класі мені потрапила до рук книга Антона Лотоцького «Історія України», та почав знайомитися з розвитком української державності. Саме ця книга заклала в моє серце почуття гордості за свою Батьківщину.

Рік од року змінювався я, змінювалося наше суспільство. Навіть попри негаразди в країні, я не перестав пишатись тим, що живу в незалежній державі. Почуття гордості пробудили в мені твори про славних українських лицарів-козаків. Я уявляв їх і в запеклих боях з поневолювачами, і на легких «чайках», коли долали Чорне море, щоб визволити побратимів з неволі... А учасники Коліївщини! Я захоплююсь ними, хоча і розумію, що багато в чому повстанці помилялися. Можливо, я був би таким же непримиренним на їхньому місці, проте вважаю, що жорстокості було забагато. Хоча через століття мені значно легше розмірковувати на цю тему, аніж їм тоді. Я уявляю також, як наш стражденний народ зрадив надбанням революції 1917 року – і яким було його розчарування! Але патріотизм у кожного українця в крові. Тому так щедро поливали рідну землю своєю кров'ю київські гімназисти і студенти в бою під Крутами. І це знову-таки в ім'я Незалежності!

Із величезною радістю сприйняли новину про незалежність України наші батьки. На початку дев'яностих років Україна ніби ожила або прокинулась зі сну: мітинги, маніфестації. На вулицях блакитно-жовті прапори і тризуби. Тоді, малечю, я не міг усвідомити велич тих подій.

Зараз дехто скаржиться на незалежність. Передусім тому, що надто багато проблем у нашому суспільстві. А я переконаний, що всі наші біди тимчасові. Народ наш працьовитий, винахідливий, тож знайде вихід і з нинішньої скрути. Найголовніше – не панікувати, а кожному на своєму місці сумлінно робити свою справу. Нам, майбутнім офіцерам, наполегливо навчатися військовій справі. Так, навчатися сумлінно – важка праця. Але без знань ми не зможемо знайти свій шлях у житті, гідно керувати військовими колективами, навчати підлеглих. Незалежній Україні потрібні фахівці високого класу. Тільки ми зможемо перемогти ворога і навести лад в Україні, щоб вона стала рівною серед високорозвинених європейських держав.

Скільки себе пам'ятаю, я завжди мріяв стати захисником своєї Батьківщини і з честю та гідністю боронити кордони України від ворога, зберігати її суверенітет та незалежність. Саме завдяки Національній академії сухопутних військ моя мрія здійсниться. Я з великою гордістю і старанням пройду навчання і стану справжнім офіцером Збройних Сил України...

Молодший сержант Станіслав ЧЕРНЕНКО

*25 – це вік, коли
відбувається по-
чаток кар'єрних
звершень, ство-
рення сім'ї, а для
держави – час
становлення
та розвитку.
Для мене день
Незалежності –
визначна подія.
Це день, коли
український
народ двад-*

*цять п'ять років тому проголосив про
створення незалежної держави.
І нехай вона ще не зовсім така, про
яку мріяли ми та наші предки, але те,
що вона існує, – це факт!*

МИ ВІДСТОЇМО СВОЮ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ! СУМНІВУ НЕМАЄ

На жаль, не всім подобалося те, що майже чверть століття ми жили мирним і вільним життям. Що в Україні не проливалася кров, що над нами було мирне і світле небо, а народ прагнув європейської спільноти. Тому наші недруги, а вірніше, вороги, зробили все для того, щоб розсварити українців. І нині ми маємо збройний конфлікт на Донбасі, де кращі сини й дочки України, у тому числі і мої побратими, воюють з московським окупантом та сепаратистами. Але те, що ми відстоїмо свою Незалежність, сумніву немає! Настане той день, коли ми скажемо, що справді є незалежними, що в державі запанував мир і спокій, а кордони наші непорушні!

Власне я про військовий однострій мріяв з самого дитинства. По завершенні навчання сам пішов до військомату. Дуже переживав, що весняний призов може завершитися, і доведеться чекати до осені. Але, на моє щастя, все склалося якнайкраще, і невдовзі я був зарахований до списків аеромобільної частини, що дислокувалася у Житомирі.

Перші враження від зустрічі з частиною – незабутні: військовослужбовці вдосконалювали свої навички з рукопашного бою. Виглядало все так красиво, що аж дух перехоплювало. Не міг повірити, що й сам невдовзі відпрацьовуватиму різноманітні прийоми.

Нелегко давалося навчання, але за допомогою старших товаришів таки набув потрібних навичок і знань. Усвідомив і те, що військовий – це завжди честь і шана. А тому після 10 місяців строкової служби свідомо підписав контракт. Батьки підтримали мою ініціативу залишитись у Збройних Силах, тим більше у військах такого рівня.

Сплавив час, разом із товаришами я вдосконалював свою бойову та фізичну майстерність, отримував задоволення від навчань, які проходили в умовах, наближених до бойових. Та ніколи не міг подумати, що все це придасться вже навесні 2014 року, коли російський чобіт переступить кордон України, аби розпочати неоголошену війну проти нашого народу...

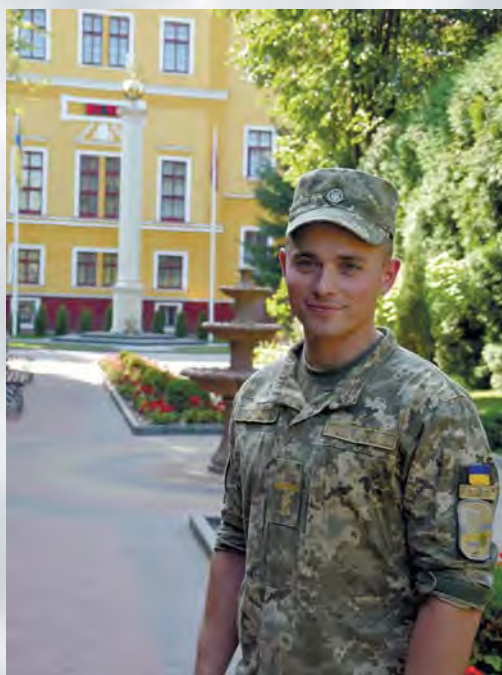
Ми одразу виступили на захист держави, адже, складаючи Військову присягу, ми присягалися не лише віддано служити Україні, але в разі потреби дати гідну відсіч будь-якому ворогу. Так і діяли в зоні збройного протистояння, жодного разу не піддаючи сумніву величне гасло «НІХТО КРИМ НАС!». Ми не зганьбили честь блакитного берета, кожен із нас гідно виконував свій святий обов'язок, день за днем наближаючи мить перемоги!

Під час бойових дій я зрозумів, що війна – це наука, якої можуть навчити лише кваліфіковані спеціалісти. Тоді і вирішив вступити до Академії, аби з отриманням офіцерського звання вже у військах навчати підлеглих нелегкій науці перемогати. Впевнений, що в цьому мені допоможуть значний багаж знань та практичні навички, які отримаю у виші під час навчання. Тому й прискіпливо вивчаю всі дисципліни, не віддаючи переваги жодній з них.

День Незалежності – це велике свято! Воно було, є і буде завжди. Адже це – споконвічна мрія усіх українців, які ні на мить не сумнівалися, що Україна стане незалежною, сильною європейською державою!

*Молодший сержант
Сергій ГУЛЕВАТЕНКО*

Моє життя до служби у війську проходило, як у кожного: дитсадок, школа, а по її завершенні навчання у технікумі. А в квітні 2013 року був призваний на строкову службу в 169 навчальний центр, добре відомий

всім під назвою «Десна». Навчання промайнуло майже непомітно, і вже у вересні прибув для проходження служби в 1-шу окрему танкову бригаду, що дислокується у Гончарівську Чернігівської області.

НЕ МОЖНА СПОКІЙНО ЖИТИ, КОЛИ НА ТВОЇЙ ЗЕМЛІ ВОРОГ

Події Майдану переживав, як і кожний свідомий українець. Не міг повірити, що зброя буде повернута проти нашого народу, а в столиці проллється кров і загинуть патріоти, люди, які хочуть кращого життя, європейського майбутнього.

З початком агресії на Сході держави свідомо підписав контракт і у червні 2014 року відбув у зону АТО на Луганщину. Впродовж трьох місяців виконував бойові завдання в районі населених пунктів Щастя, Весела Гора, Металіст. Та особливо запам'ятався п'ятий день вересня, коли наш блокпост був оточений

ворогом і нам довелося з боєм пробиватися до своїх. Завдяки вмілим діям командирів та моїх товаришів, нам вдалося прорватися до Щастя.

А далі була ротація, навчання, відрядження у Харків для отримання відремонтованих танків, зрозуміло, що й своєрідний перепочинок перед відprawкою у січні 2015 року в Донецьку область. Авдіївка, Опитне, Водяне, район Донецького аеропорту та

позиція «Зеніт» – ось неповний перелік населених пунктів, де довелося протистояти агресору. А в липні минулого року вступив до Національної академії сухопутних військ. Вирішив стати офіцером. До цього мене спонукали мої командири, які мужньо і вправно керують своїми підрозділами в зоні збройного протистояння.

Мене часто запитують, чому після року строкової служби, я відбув у зону АТО? Адже міг обрати інший шлях: повернутися додому, вступити до вишу, зажити, скажімо так, відносно спокійним цивільним життям... Відповідаю: хіба можна спокійно ставитись до того, що на твоїй землі панують сепаратисти та агресор, у намірі яких якщо не загартувати всю Україну, то розчленити її, посварити український народ, сіяти кров і смерть... Тому і боронимо ми нині нашу державу, нашу незалежність, про яку століттями мріяли українці.

Відверто кажучи, до агресії на Сході 24 серпня був для мене лише історичним днем. Але добре пам'ятаю, що відбувалося цього дня 2014 року, коли ми перебували на блокпосту неподалік Луганська. Ворог, вочевидь, вирішив привітати нас з Незалежністю, а тому піддав наші позиції артилерійським та мінометним обстрілам. Але й ми не залишились в боргу: під вечір і їм «відсалютували» вогнем із танків...

Саме того дня я відчував гордість за Україну, за український народ, який, не шкодуючи, життя боронить та відстоює Незалежність! І я гордий з того, що є одним із захисників Батьківщини! Я переконаний, що українці здолають ворога і всі труднощі та матимуть гідне майбутнє. А Україна стане європейською, і кожен українець пишатиметься, що він є громадянином саме цієї держави.

*Молодший сержант
Олександр ГОЛІКОВ*

У жовтні минулого року на сторінках «Офіцера України» я розповідав про те, що відповідно до розпорядження Начальника Генерального штабу – Головнокомандувача ЗС України ми з начальником науково-дослідної лабораторії проблем інформаційно-психологічного протистояння загалновійськового факультету підполковником Володимиром Пазиною у складі робочої групи працювали в зоні збройного протистояння з метою визначення можливостей щодо створення дієвої системи управління морально-психологічним забезпеченням (МПЗ), виявлення чинників, які як позитивно, так і негативно впливають на її організацію при виконанні бойових завдань, оцінки якості організації інформаційно-пропагандистського забезпечення, ефективності заходів психологічного супроводу тощо.

Спілкування з командирами військових частин підтвердило, що вони дійсно очікують на офіцерське поповнення зі Львова. Адже наші вихованці якнайкраще зарекомендували себе при виконанні завдань у зоні АТО. Приміром, добрі слова від підлеглих та командирів прозвучали на адресу минулорічного випускника лейтенанта Дмитра Поп'юка, який після випуску потрапив служити в Красногорівку – одну з «найгарячіших» точок

ГОТУЄМО КУРСАНТІВ ДЛЯ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ, А НЕ ДО ВІЙН МИНУЛОГО

За підсумками роботи був представлений ґрунтовний звіт, а відтак окреслені конкретні пропозиції щодо покращення системи управління морально-психологічним забезпеченням при виконанні завдань Антитерористичної операції. Серед інших – необхідність роботи в зоні АТО мобільних груп інформаційного, морально-психологічного супроводу та дозвілля і відпочинку особового складу.

Високою оцінкою нашої роботи з боку керівництва ЗС України було те, що у грудні минулого року наказом Начальника Генерального штабу – Головнокомандувача ЗС України № 472 «Про організацію діяльності високомобільних груп внутрішніх комунікацій у військових частинах (підрозділах) Збройних Сил України», була затверджена

Програма налагодження внутрішніх комунікацій у Збройних Силах України.

У ній, зокрема, зазначається, що командири усіх рівнів повинні опанувати методику і технології ефективної внутрішньої і зовнішньої комунікації з підлеглими, а вище керівництво ЗС України – налагодити чіткий зв'язок з особовим складом підрозділів, що залучені до Антитерористичної операції. Це позитивно позначиться на оперативному та якісному вирішенні проблемних питань, що виникають під час збройного протистояння на Сході, ефективному формуванні (відновленні) і підтримці здорового морально-психологічного стану військових колективів, зміцненні психологічної здатності особового складу щодо якісного виконання

завдань за призначенням. Відтак відповідно до цього Наказу були створені три оперативно-комунікаційні групи: морально-психологічної підтримки особового складу військових частин та підрозділів («Альфа»), забезпечення культурних потреб військовослужбовців («Бета») та забезпечення методичної підготовки командирів з тактичної, вогневої, спеціальної і фізичної підготовки, збору, аналізу і впровадження бойового досвіду («Гамма»).

У червні цього року ми разом з доцентом кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ кандидатом педагогічних наук підполковником Олександром Капінусом були направлені у зону АТО для роботи у складі групи «Альфа». Вважаю, дане відрядження стало можливим завдяки незаперечному авторитету нашого видового вишу та безпосередньо кафедри у питанні накопичення досвіду щодо організації морально-психологічного забезпечення бойових дій підрозділів ЗС України. І це не просто слова: з початком збройного протистояння на Донбасі офіцери нашої та інших кафедр постійно виїжджають в район АТО з конкретними завданнями. А досвід, який отримуємо під час цих відряджень, ми передаємо нашим вихованцям під час теоретичних та практичних занять.

Цей досвід дійсно безцінний.

Наведу такий приклад. Не так давно ми працювали в артилерійському дивізіоні, який тривалий час знаходився на значній відстані від переднього краю. Як це часто буває в таких умовах, морально-психологічний стан особового складу дещо погіршився. Скажімо, військовослужбовці під час спілкування з представниками нашої групи виявляли своєрідну агресивність, висловлювали невдоволення діями командування військової частини, керівництва Збройних Сил України тощо.

Не вдаючись у подробиці, скажу, що нам вдалося загасити це напруження пристрастей. І, передусім, завдяки умінню знайти спільну мову з офіцерами. Можливо, важко повірити, але свою роль відіграли прості слова: «Добрідень, хлопці! Перед тим як почнете сварити нас і виказувати своє обурення з того чи іншого питання, хочу передати вам велику вдячність від ваших побратимів з передової за вашу вчорашню влучну стрільбу по ворогу. Завдяки вашому вмінню вони утримують свої позиції. А тепер перейдімо до ваших претензій».

Повірте, шум і ґвалт миттю вщухли. Військовослужбовці просили передати на передову, що вони й надалі будуть оперативно діяти на першу вимогу своїх побратимів, аби вони могли якісно виконувати поставлені перед ними завдання. А далі розмова перейшла у спокійне

та доброзичливе русло, без крику та гаму. Більше того, з часом вже спілкувалися, так би мовити, у домашній обстановці: нас пригостили запашним чаєм та солодкими гостинцями, які надіслали бійцям рідні та близькі. Погодьтеся, такого досвіду спілкування із досить-таки специфічною аудиторією ніде, окрім в районі збройного протистояння на Донбасі, не набудеш...

А загалом перед нашою групою було поставлене завдання зібрати, проаналізувати та узагальнити інформацію щодо морально-психологічного стану військовослужбовців у конкретній військовій частині (підрозділі), провести тематичні тренінги, роз'яснювально-інформаційну та пропагандистську роботу, а відтак, сформулювати пропозиції для обговорення при підготовці звіту.

Окрім нас, у складі групи працював психолог, який визначав рівень психологічної готовності командирів (начальників) щодо виконання завдань за призначенням, оцінював морально-психологічний стан особового складу, проводив заняття за цільовою тематикою, навчав військовослужбовців практиці мобілізації та активізації психіки, подоланню наслідків стресу, запобіганню розвитку травматичних стресових розладів, бойових психічних травм, саморегуляції поведінки, забезпечував довідковим матеріалом і літературою тощо, та капелан, відповідальний за забезпечення

військовослужбовців духовною інтерпретацією поточної ситуації, богослужбовою атрибутикою і літературою, задоволення їх духовних потреб, навчання моральної та духовної стійкості, надання релігійної підтримки командирам (начальникам) у формуванні здорового морально-психологічного стану особового складу.

З цими питаннями професійно впорались начальник науково-дослідної лабораторії Військового інституту Київського національного університету ім. Т. Шевченка кандидат психологічних наук підполковник Наталія Мась, яка впродовж двох років регулярно відвідує військові колективи у зоні проведення Антитерористичної операції, а також о. В'ячеслав.

Перед відбуттям на Схід нас з підполковником Олександром Капінусом запросили провести заняття з курсантами випускних курсів Військового інституту Київського національного університету, які опановують фах психологів та політологів. Гадаю, випускники набули конкретних знань із використанням перспективних методик підвищення ефективності роботи з особовим складом, передусім в зоні проведення АТО. Одночасно спілкування із «без п'яти хвилин» військовими психологами дозволило нам внести певні корективи у зміст та оптимізувати шляхи викладання цих методик для їхнього подальшого впровадження в діяльність військових колективів.

Для роботи безпосередньо в зоні АТО нам були визначені окремі

частини ОТУ (оперативно-тактичного угруповання) «Маріуполь». Спілкувалися із керівним складом частин та підрозділів, роз'яснювали мету нашого відрядження, доводили вимоги Начальника Генерального штабу – Головнокомандувача ЗС України щодо налагодження внутрішніх комунікацій у підрозділах Збройних Сил України. Проводили індивідуальні і групові спілкування за відповідною тематикою і функціональними обов'язками учасників групи, в ході яких діагностували морально-психологічний стан особового складу, опитували військовослужбовців, надавали роз'яснення з питань соціально-правового забезпечення аспектів військової служби. Під час бесід обов'язково вивчали проблеми, які негативно впливають на морально-психологічний стан колективу.

Ми проводили також методичні заняття з командирами підрозділів щодо налагодження внутрішньої комунікації із військовослужбовцями, оперативного інформування особового складу про суспільно-політичні події, зміни обстановки в районах проведення АТО, роз'яснення порядку збору, обробки та аналізу інформації, яку необхідно доводити підлеглим.

Щоб наша робота була ефективнішою, працювали, як правило, безпосередньо на ротних та взводних опорних пунктах. Для аналізу та оцінки морально-психологічного стану заздалегідь розробили адаптований до реальних умов виконання завдань діагностичний інструментарій, який включав питання,

що перебувають у компетенції вирішення високомобільної групи внутрішніх комунікацій, та передбачав вивчення найбільш актуальних проблем щодо рівня всебічного забезпечення, поінформованості, мотивації та психологічної готовності особового складу до виконання бойових завдань. Потрібно зазначити, що особливою популярністю користувалися групові та індивідуальні консультації всіх категорій військовослужбовців щодо подолання наслідків бойового стресу, надання першої психологічної допомоги при виникненні негативних психічних реакцій у військовослужбовців.

Ми проводили також роз'яснювальну роботу з командирами підрозділів та особовим складом щодо запобігання виникненню посттравматичних стресових розладів після повернення з району проведення АТО, надавали рекомендації щодо можливості звернення за психологічною допомогою після звільнення.

Багато часу приділили бесідам із заступниками командирів підрозділів по роботі з особовим складом, офіцерами-психологами батальйонів з питань виявлення основних ознак девіантної поведінки людей, осіб, схильних до суїцидальних проявів, та порядку роботи із зазначеною категорією військовиків. Надавали психологічні консультації командирам із конкретних запитів щодо поведінкових відхилень підлеглих. До речі, неформальні опитування військовослужбовців показали, що існує достатньо особистих проблем, у тому числі не пов'язаних із проходженням військової служби. Ми розробили та надали рекомендації молодшим командирам щодо виявлення осіб у кризовому психологічному стані. Крім того, акцентували їхню увагу на корегуванні ціннісних орієнтирів підлеглих на мирне життя після завершення бойових дій, важливість збереження психічного здоров'я.

А ось у ході душпастирської роботи з особовим складом основну увагу зосереджували на роз'ясненні значення військової служби як особливого виду діяльності, спрямованого на захист Батьківщини, мирного населення, необхідності підкорятися вимогам командирів.

Перебуваючи у військовій частині, якою командує Герой України підполковник В. Зубанич, долучилися до облаштування каплички. Відтак у колективі почали проводитись богослужіння та релігійні ритуали. Щоденно під час ранкових шикувань священнослужитель у своїй проповіді наголошував на вірі у Господа, волі до життя та націленості кожного військовослужбовця на збереження життя мирних людей, неприпустимості насилля стосовно місцевого населення тощо. У підрозділах обов'язково проводили індивідуальні бесіди з особовим складом з особистих питань.

Ми презентували командному складу підрозділів методики ефективного соціально-психологічного впливу на особовий склад, які вдало застосовуються в арміях країн – членів НАТО: «Застосування моделі ситуаційного лідерства командирами підрозділів у підрозділі», «Схвалення особового складу за показниками бойової і повсякденної службової діяльності», «Формування культури підведення підсумків у командирів підрозділів. Методика неформального аналізу проведених дій». Проводили інструкторсько-методичні заняття з офіцерами управлінь військових частин та командирами підрозділів, здійснювали методичне забезпечення впровадження вищеперелічених методик, надавали рекомендації щодо їх більш ефективного використання. Крім того, відділенням по роботі з особовим складом частин в електронному вигляді надали методичні матеріали з питань МПЗ, які були напрацьовані нашою кафедрою. Надзвичайно приємно було зустрічатися з нашими випускниками, мобілізованими військовослужбовцями, які проходили курси підготовки та підвищення кваліфікації в Академії. Це надзвичайно полегшувало встановлення контактів із військовослужбовцями тих підрозділів, де ми працювали. За весь час відрядження ми зустрілись з великою кількістю офіцерів, які одногласно висловлювали слова вдячності Академії і кафедрі за якісну підготовку.

Скажу відверто, власне у мене були певні сумніви щодо того, чи

повністю під час навчання на кафедрі ми задовольняємо потреби курсантів в їхній підготовці до майбутньої діяльності. Та після спілкування з ними безпосередньо в зоні АТО, а також командирами, які давали реальну оцінку роботи наших вихованців, ці сумніви відпали. Значить, процес навчання та вишколу ми організовуємо вірно! Значить, дійсно, акцент потрібно робити не на нескінченне «удосконалення» форми конспекту, «розмальовку» різноманітних графіків та схем, які давно повинні відійти в історію, а на реальні напрацювання та конкретну роботу фахівців в умовах війни, яка точиться на Сході.

До речі, роботу випускових кафедр пропоную оцінювати по завершенні хоча б тримісячного перебування наших випускників у військах, коли офіцер сам проаналізує рівень отриманої у виші підготовки й визначить всі її «плюси» та «мінуси», а головне, викаже побажання щодо реального удосконалення.

Спілкування з командирами військових частин підтвердило, що вони дійсно очікують на офіцерське поповнення зі Львова. Адже наші вихованці якнайкраще зарекомендували себе при виконанні завдань у зоні АТО. Приміром, добрі слова від підлеглих та командирів прозвучали на адресу минулорічного випускника лейтенанта Дмитра Поп'юка, який після випуску потрапив служити в Красногорівку – одну з «найгарячіших» точок.

А ось цьогорічні випускники – офіцери-піхотинці Олександр Гевко

та Олександр Вільчинський, окрім слів вдячності науково-педагогічним працівникам Академії за навчання та вишкіл, просили збільшити кількість годин на підготовку майбутніх офіцерів до керівництва підлеглими. Не щодо командування ними, а саме до керівництва, що включає мотивацію підлеглих і координацію їхніх дій, особливо із врахуванням вікових особливостей.

Звичайно, ми не зупиняємося на досягнутому. Бойовий досвід наших вихованців якомога повніше впроваджуємо у навчально-виховний процес. Приміром, наша кафедра, після відряджень у зону АТО обов'язково вносить зміни у навчальні програми та оновлює зміст навчальних занять.

Я вже висловлювався з приводу того, і хочу наголосити ще раз, що нам потрібно зібрати за «круглий стіл» наших випускників різних років і спеціальностей, аби почути їхні пропозиції в плані покращення якості підготовки майбутніх офіцерів. Почути пропозиції людей, які пройшли через горнило війни на первинних командирських посадах, а відтак краще за будь-які теоретичні настанови, знають, що треба знати і вміти командирів взводу в бою.

Саме тоді ми готуватимемо наших курсантів до сучасної війни, а не до війн минулого!

Полковник

Андрій РОМАНИШИН

На фото: група «Альфа» під час роботи в зоні АТО

«МІЦНІ ГОРІШКИ» – «СТАФФ» І «ОСА»

Друзі з дитинства, а нині командири рот 93-ї окремої механізованої бригади з позивними «Оса» та «Стафф» протягом року пліч-о-пліч воювали в одній з найгарячіших точок зони АТО – селищі Піски. Війна для цих 21-річних лейтенантів розпочалася торік, одразу після випуску з Національної академії сухопутних військ.

Хлопці родом із мальовничого Закарпаття. Потоваришували ще на першому курсі, коли навчалися в Мукачівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою. Потім прийняли рішення разом навчатися у видовому виші у Львові.

У 93-й омбр бракувало офіцерів, тож молодих лейтенантів одразу призначили ротними. «Стафф» очолив 7-му, а «Оса» – 9-ту роту.

– З прибуттям у Піски ми як командири перш за все мали провести рекогносцировку, грамотно організувати оборону, правильно розподілити вогневі засоби, зібрати максимум інформації щодо противника, налагодити взаємодію між взводами, позиціями та сусідами. Спочатку нам бракувало вогневих засобів великого калібру піхотного озброєння (ДШК, НСВТ, СПГ). Лише через три місяці 9-ту роту посилили однією БМП, – пригадують ротні.

Тоді, навесні минулого року, в Пісках було спекотно, наче в пеклі. Бойовики постійно гатили по українських воїнах із танків та іншого важкого озброєння, здійснювали диверсійні вилазки, хотіли перевірити на міцність воїнів, які щойно прибули за ротацією. Але наші хлопці виявилися «міцними горішками»...

Кількома групами одночасно з декількох напрямків «Стафф» здійснив наліт на ворожі позиції. Піхотинці «зачистили» КП ворожої роти та їхній «опорник». Тоді у бойовиків було майже два десятки загинилих та поранених, було знищено декілька одиниць автомобільної техніки.

Після цього противник вирішив атакувати наші позиції за допомогою артилерії та бронетехніки й за підтримки штурмових груп. Вогонь вівся «з усіх стволів». Від вибухів запалювальних боєприпасів палали всі Піски...

– Ніколи не забуду, як на нас уперше виїхали кілька ворожих танків Т-72, а за декілька хвилин пролунав вибух, – пригадує «Оса». – Я тоді бігав по дахах, корегував вогонь артилерії. Невдовзі один із ворожих танків знищили. Влучним та інтенсивним вогнем нам вдалося змусити противника відійти на свої позиції.

А якось, під час розвідки, піхотинці помітили нещодавно обладнані позиції бойовиків та зіткнулися з їхньою розвідувальною групою. Після вогневого контакту обидві сторони відійшли. Проте наші хлопці вирішили довести, хто господар у цьому районі.

– Трьома групами (вогнева, штурмова та прикриття) ми здійснили наліт на ворожий «опорник», закидали їхні бліндажі гранатами. Я забіг до ворожого бліндажа, як раптом пролунала черга з ПКМа. Миттєво пролетіла думка – все, кінець... На щастя, кулі пройшли в декількох сантиметрах від мене... Я влучно відповів автоматною чергою, – завершив розповідь «Оса».

Проти підрозділів 93-ї бригади тоді у Пісках воювала так звана бригада «Восток» та 2-й мотострілецький батальйон, який очолював колишній український офіцер ВМС, зрадник, комбат із позивним «Крим». Противник знав, що командири рот, які тримали оборону наших позицій, – молоді лейтенанти. Але наші хлопці так воювали, що згодом позивні двох друзів-ротних «Стафф» і «Оса», які лунали в ефірі, сповнювали бойовиків жахом.

На одній із ворожих позицій піхотинцям дошкуляли добре підготовлені гранатометники бойовиків. Вони просто зі свого бліндажа кілька разів на день вели прицільний вогонь по наших опорниках. Коли терпець урвався, «Оса» разом із гранатометним відділенням (розрахунком СПГ та гранатометом РПГ-7) підібралися якнайближче до ворожої позиції. Кількома прицільними пострілами їхній бойовий пост був знищений.

Під час вогневих контактів і бойових зіткнень сторін у переважній більшості перемоги були за нашими хлопцями. Тому противник із нетерпінням чекав ротації підрозділів «Оси» та «Стаффа». Бойові офіцери розповідають, що прийшли до своїх підрозділів наймолодшими: тоді їм було лише 21. Чимало з їхніх підлеглих були на десятки років старшими за них – люди різних професій, з різними долями. Але бойові дії одразу показали, хто на що здатен.

Коли матеріал готували до друку, надійшла сумна звістка: під час виконання бойового завдання старший лейтенант Володимир Цірик (позивний «Оса») загинув.

Майор Валентин ШЕВЧЕНКО

На фото (зліва направо):

старший лейтенант Андрій САК

«СТАФФ» з побратимом

старшим лейтенантом

Володимиром Ціриком «ОСА»

Упродовж трьох років Національна академія сухопутних військ поповнюється юнаками, які воювали на Сході України. Щороку кількість фронтовиків, які вирішили стати офіцерами, лише зростає. На визнання моїх побратимів, цю професію вони обирали свідомо. А інакше й бути не могло: захист держави та свого народу – не лише почесний, але й священний обов'язок! Не гоже, аби ворог панував на твоїй землі!

«ЗА ТАКИМИ ОФІЦЕРАМИ – МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА!»

Знаєте, я пішов воювати першого червня 2014 року. Спочатку у складі другої штурмової роти батальйону «Донбас» виконував бойові завдання в районі Попасної та Лисичанська. Пізніше була «Карпатська Січ», яка протистояла ворогу в Пісках та Донецькому аеропорту... Наприкінці лютого 2015-го я підписав контракт з 93-ю омбр. Повірте, я бачив достатньо офіцерів. Були серед них і такі, про яких не хочеться не те, що говорити, а навіть згадувати. Якимось тижневою відпусткою залежала навіть від примх та забаганок такого командира... Але переважна більшість своїм ставленням до виконання службових обов'язків заслуговували на повагу не лише вищого командування, але й нас, підлеглих.

Про старшого лейтенанта Володимира Цірика ми всі пам'ятатимемо, як про Командира з великої літери! За такими офіцерами – майбутнє Українського війська!

Курсант Олег МАЦИШИН
На фото: військовослужбовці
93-ї бригади після вручення відзнак

Але що знаменно: чи не найголовнішим чинником, що впливає на наш вибір щодо військової професії, є бажання продовжувати справу своїх командирів, більшість з яких свого часу закінчували цей усталений видовий виш, а з початком збройного протистояння на Донбасі вправно керують ввіреними підрозділами, проявляють героїзм та мужність, наближаючи нашу Перемогу.

Власне для мене такими офіцерами були «Оса» і «Стафф», з якими познайомився та потоваришував під час проходження служби у складі 93-ї окремої механізованої бригади. Мій розвідувальний взвод, де я був снайпером, доволі часто виконував бойові завдання в районі відповідальності їхніх підрозділів. Це – командири від Бога. На жаль, старшого лейтенанта Володимира Цірика вже немає з нами.

Але мені так не хочеться говорити про нього у минулому часі...

Разом зі «Стаффом» вони склали дійсно потужний тандем. Один без одного – нікуди. І воювали разом, і відпочивали. Робили все настільки вправно, що завжди вселяли впевненість у своїх підлеглих. А ті просто обожнювали їх.

Це не просто слова, коли кажуть, що командир віддає останнє, аби забезпечити своїх підлеглих всім необхідним. Мені розповідали бійці 9-ї роти, зрештою, все це я сам бачив неодноразово, що для «Оси» пріоритетом у всьому були його бійці. І вони завжди відчували опіку свого командира. У будь-якому питанні: чи то в навчанні, чи харчуванні, чи під час дозвілля. Тому вони готові були піти за ним у вогонь та воду... Тим більше що окрім впевненості у своїх діях, він випромінював безстрашся. В соціальних мережах пишуть, що навіть ворог поважав його за відсутність страху!

РОВЕСНИКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ: «МИ ЗРОСТАЛИ РАЗОМ ІЗ ДЕРЖАВОЮ»

Курсант
Сергій БЕРЕЗУЦЬКИЙ

24 серпня 1991 року сталася важлива подія – Україна проголосила про свою незалежність. Тоді я був ще немовлям, тому про якісь враження не може бути й мови. Але кожного року, саме на День незалежності, я намагаюсь зрозуміти, що ця доленосна подія означає власне для мене?

До 1991 року Україна ніколи не мала державності як такої. Українські землі входили до складу кількох держав, серед яких були Польща, Австро-Угорщина, Росія. Важко навіть уявити, яких зусиль було докладено українцями, аби досягти жаданої мети – Незалежності... Ріки крові пролилися, моря сліз виточили очі.

Тих, хто боровся за державність України, справедливо вважають національними героями. Незалежна Україна отримала можливість самостійно вирішувати свій подальший розвиток на фоні інших держав, розв'язувати питання економічного розвитку становища та військової сфери як самостійна держава.

Ще з малечку мене цікавили розповіді тата та дідуса про військо. Був час, коли я просто марив військовою службою. А вибір зробив тоді, коли опановував спеціальність на заочній формі навчання. Вступив до Збройних Сил України на службу за контрактом, аби не лише забез-

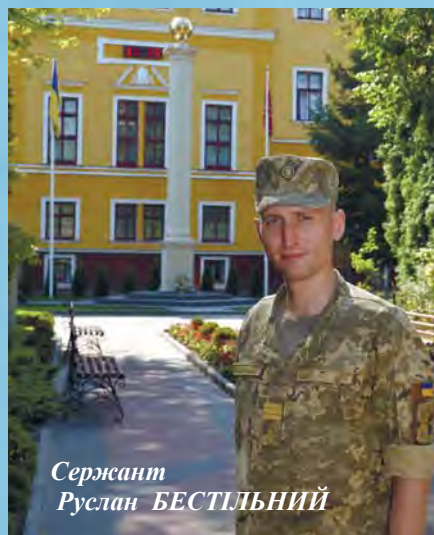
печувати свою сім'ю та сплатувати навчання, але й поповнити ряди захисників Вітчизни. Адже не можна стояти осторонь, коли твою землю загарбав агресор.

А вже у війську зрозумів, що мені не байдужа військова сфера, а відтак, вступив до Національної академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Що вражає мене у виші? Передусім, навчально-матеріальна база та потужний науково-педагогічний колектив.

Якщо порівнювати з цивільним навчальним закладом, то в Академії вимогливіше ставляться до навчання. Мені імпонує і те, що особливу увагу приділяють військовим предметам, а теоретичні знання обов'язково закріплюються в Міжнародному центрі миротворчості та безпеки.

Роки навчання тут не проходять даремно. І усі ми це усвідомлюємо. Адже від того, якими будуть наші знання та навички, залежить якість підготовки наших підлеглих у майбутньому, міць війська і нашої держави.

Сержант
Руслан БЕСТІЛЬНИЙ

Україна здобула незалежність рівно чверть століття тому. За цей час скинула з себе весь тягар ядерної зброї, фінансовий та політичний безлад, зустріла сусіда-загарбника, дала йому ляпаса, якого він не очікував. Україна не похитнулася. Вона показала світові, що може бути сильною, аби відстояти свою незалежність, історію, культуру та моральні цінності.

А ще Незалежність, проголошена 1991 року, відкрила перед нами безліч перспектив та напрямів розвитку. Але молода країна, як

і людина, маючи безмежний вибір, на жаль, інколи ходила по колу, або ж взагалі стояла на місці...

І лише після другого Майдану стала досвідченішою і почала свою переможну ходу до мети. А це – європейський вибір!

Тепер кожен з нас усвідомлює, що саме від нас залежить, і яка надзвичайна відповідальність лежить на кожному з нас, тому що незалежністю потрібно вміти користуватися!

Гадаю, наша країна згодом буде не лише географічним центром Європи, але й

Сержант Сергій БЕНЗА

Незалежність для країни – це як свобода для людини, воля у всьому, право на своє слово на світовій арені, право на свій гімн, свій герб, свою мову, свою національність і свої традиції.

Остаточне таке право наша країна здобула 24 серпня 1991 року, коли Радянський Союз зазнав розпаду. Тоді й утворилася незалежна держава Україна! Це був день народження нашої країни, який ми будемо відзначати вже двадцять п'ятий рік поспіль.

Верховна Рада України прийняла в цей день історичний документ виняткового значення для долі українського народу – Акт проголошення незалежності України. У цьому документі зазначається: **«Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла над Україною у зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року, продовжуючи тисячолітню традицію**

державотворення в Україні, виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами, здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада урочисто проголошує незалежність України та створення самостійної Української держави – України. Територія України є неподільною і недоторканою. Віднині на території України мають чинність винятково Конституція і закони України».

Створення незалежної Української держави починалося за дуже складних обставин: необхідно було здійснити перехід від статусу союзної, з обмеженням суверенітету до статусу повністю незалежної держави. Україна обрала мирний, еволюційний шлях державотворення, який передбачав реформування існуючих органів влади і створення нових, які б відповідали потребам незалежної держави.

Для українського народу прийняття незалежності було надзвичайно вагомим кроком в майбутнє. Перед державою й особливо перед її жителями, відкривались нові горизонти і можливості.

Я особисто опитав людей різних вікових категорій, що власне для них значить цей день в житті, як вони ставляться до Незалежності і що вона для них значить? Відповіді були неоднозначними. Для когось, на жаль, це черговий вихідний день. І не більше. Але переважна більшість опитуваних 24 серпня вважають днем вирішальним, як в новітній історії України, так і в історії нашої країни загалом.

Приміром, двадцятирічну дівчину зі Сваляви в цей день не покидає

особливе відчуття свята. І це попри усі суспільно-політичні проблеми, які, на жаль, гостро стоять перед Україною. Та чверть столітній ювілей незалежності – це вже історичний факт, з яким рахується увесь світ і який повинен надихати кожного українця на подальшу розбудову держави заради своєї країни, заради добробуту власного народу, власної сім'ї.

Якщо ми усвідомимо це на всіх рівнях, від найвищих владних кабінетів до пересічного громадянина, то у нас все налагодиться, все буде гаразд, заради цього варто жити. Щастя, добра, витримки і віри у свою державу бажаю всім нам, а ще закликаю пам'ятати завжди, що наша держава – це ми самі і від нас залежить, якою наша країна буде сьогодні і завтра.

Нинішнє 25-річчя Незалежності України зустрічаю з дещо роздвоєними почуттями. Зрозуміло, що це наше найбільше свято, значення якого в історії українського народу неможливо переоцінити. Проте на нього накладаються й тривоги, пов'язані зі збройним протистоянням на Сході нашої держави.

Саме тому я бажаю усім нам сили та єдності в протистоянні з ворогом, віри в європейське майбутнє України, перемоги і мирного неба над українським народом. І ми, як майбутні офіцери Українського війська, повинні докласти усіх зусиль, аби належним навчанням якомога повніше опанувати свою ратну професію. Адже це і буде запорукою нашого гідного протистояння агресору. Окрім цього, перемогою ми проторимо собі шлях до європейської спільноти, створимо належні умови для життя українцям.

європейським центром в усіх сферах людського життя. Головне нині – відстояти Україну у боротьбі з ворогом!

Саме тому я пов'язав життя з військом. Хоча ніколи не мріяв про цю професію. Я бачив себе лікарем. Та коли в Україну прийшла війна, я зробив свій вибір. Війна здійснила в моїй душі переворот і я не міг не стати в ряди захисників,

Спочатку вступив до 1-го батальйону резерву Національної гвардії України (нині – батальйон імені Кульчицького). Саме

тоді і мав честь поспілкуватися з легендарною людиною, нині покійним генералом Кульчицьким, який і подарував мені ідею стати офіцером. Тому після демобілізації мій вибір був очевидним: я вступив до нашої Академії.

Я завжди пам'ятатиму слова генерала Кульчицького про те, що один воїн може зробити багато, але підрозділ може зробити набагато більше і лише за умови, що ним керує добре підготовлений офіцер.

Тому моя мета – здобути таку кількість навичок та знань, щоб з

чесною увійти в ряди Офіцерського корпусу і вправно керувати механізованим підрозділом!

Ми переможемо й по праву можемо вважати, що Незалежна й Вільна Держава – результат наших дій.

Старший сержант
Анатолій ЗРАЖЕВСЬКИЙ

День незалежності України для мене важливе свято, адже 24 серпня воскресла моя Батьківщина. Я ціную те, що зробили для нашої держави і мого покоління сотні і тисячі загиблих у різні роки героїв.

Наше завдання – не загубити цей скарб, особливо сьогодні, коли ворог хоче розділити український народ! Від нас залежить, чи вдасться йому це зробити.

Між нами повинні об'єднатися, згуртуватися для подальшої спільної боротьби з агресором та сепаратистами. Адже саме під час цієї дворічної війни ми чітко усвідомили, що таке для нас жити у вільній країні, під мирним небом. І нехай це звучить високопарно, я не пошкодую життя для в моєї державі! Так, як це зробили випускники Академії і яких ми пам'ятатимемо завжди! Саме тому я вирішив присвятити своє життя війську. Після строкової служби підписав контракт, а далі – навчання в провідному військовому виші України.

Відверто кажучи, спочатку служба за контрактом здавалася мені важкою, але я швидко адаптувався, звик до колективу і вже через

півроку отримав звання молодший сержанта і посаду командира відділення. А ще через 2 місяці – сержанта і став заступником командира взводу. Особливих проблем під час служби не виникало, а якщо й були, то відчував підтримку друзів, їхнє плече у скрутну хвилину.

Упродовж року у складі 92-ї омб довелось виконувати бойові завдання і в зоні АТО. Протистояння з ворогом докорінно змінило моє ставлення до військової служби. Спостерігаючи за діяльністю наших командирів, і сам вирішив стати офіцером. Ця мета привела мене до Академії. Завершився рік навчання. Я – на посаді заступника командира взводу, а точніше, командира навчальної групи. Моя група – найкраща у підрозділі.

Сподіваюсь, що наступні 3 роки навчання пройдуть швидко, а з присвоєнням офіцерського звання служитиму в рідній 92-й бригаді!

Україна пройшла надто довгий шлях до своєї свободи і незалежності. Маємо це завжди пам'ятати. Ми повинні цінувати, що живемо у вільній державі, за яку віддавали життя мільйони українців.

Все минуле століття українці боролися за свою свободу. Його вже називають Столітньою війною за незалежність України. Справу, розпочату січовими стрільцями, вояками Української галицької армії, армії УНР продовжили воїни УПА, а відтак дисиденти 60-х, Народний Рух України. А завершують українські патріоти у боротьбі з російським агресором.

Було важко, а сьогодні – ще важче. Адже на нас пішли війною ті, кого ми принаймні більшість із нас вважали своїми братами. Сьогодні ми воюємо за свою країну. Я

пишаюся солдатами й офіцерами, з якими виконував бойові завдання на Донбасі, де переконався, що доки в нашому війську служать такі українці, ми непереможні. І якщо виникне потреба, знову готовий відбутися в район Антитерористичної операції і воювати за свою країну.

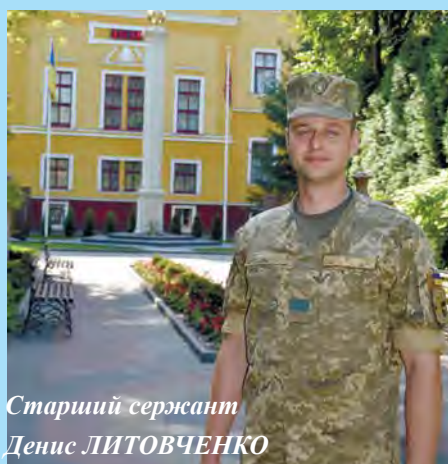
Досвід у мене є. Клятву морського піхотинця складав у Феодосії. Після анексії Криму не порушив її і відбув службу до Миколаєва. Виконував бойові завдання у зоні збройного протистояння на Донбасі, а віднедавна навчаюся в Академії на Факультеті бойового застосування військ. Мрію про офіцерське звання і службу у рідній частині.

Особисто для мене незалежність – це право жити на своїй землі, служити своєму народу, знати правдиву історію про ті події, які

Старший сержант
Артем КАШИРІН

відбувалися в нас упродовж століть, розмовляти рідною мовою, навчати української своїх дітей і пишатися тим, що ти Українець!

Старший сержант
Денис ЛИТОВЧЕНКО

1991 рік став визначним в історії Української держави. Вона стала незалежною. Надзвичайно довгим і важким був цей шлях. Гортаючи сторінки історії, стає боляче і гірко від того, скільки життів покладено на вітар незалежності. Не одне покоління українців пролило кров, аби український народ мав змогу вільно жити на своїй землі. Я народився з Незалежною молододо Україною в один рік, ріс та розвивався разом із нею. Тяжко було їй, багато через що довелося пройти, але справжнім випробуванням для країни та її народу став 2014 рік. Це рік, коли на теренах моєї країни розпочалася підступна війна. Війна, до якої Росія готувалася не один рік. Так їхнім планам перешкодили українці, які єдиним щитом виступили на захист своїх кордонів. Так що спроби агресора полонити Україну виявилися марними.

Нічого у них не вийде й надалі, адже в наших серцях житиме козацький дух, і ми завжди пам'ятатимемо, скільки життів покладено за наше вільне життя. Ми – Українці, нескорені та нездоланні!

Сержант
Артем САЙЧЕНКО

Я пишаюся тим, що народився в рік проголошення Незалежності України. Тепер чітко усвідомлюю: з отриманням

незалежності ми здобули волю, до якої прагнули українці не одне століття, рідну мову та культуру. І надзвичайно прикро, що на 25-му році незалежності ми повинні все це захищати від північного сусіда та сепаратистів.

Але в тому, що перемога буде за нами, я переконаний! Адже маємо міцне військо, патріотично налаштоване суспільство!

З дитинства мої батьки виховували у мені чоловічі риси, які вплинули на моє свідоме рішення обов'язково служити у війську. Рік промайнув як один день, але я зрозумів, що хочу пов'язати своє життя саме з армією. Тому і підписав контракт на проходження контрактної служби у десантних військах.

А дійсно був щасливий тоді, коли після завершення навчання в артилерійському

навчальному підрозділі мене скерували до Житомирської десантної бригади. Про подальшу службу не розповідатиму, скажу лише, що вона проходила під гаслом «НІХТО, КРИМ НАС!». Особливо напруженими були перші місяці протистояння агресору на Сході України.

Саме в часи збройного протистояння з ворогом зародилася мрія стати офіцером. Тому й обрав нашу Академію, про яку чує завжди лише схвальні відгуки.

Навчання для мене – це не просто слова. Я хочу стати офіцером, який своєю ратною справою буде з честю та гідністю виконувати свій обов'язок перед Україною та її народом!

Моя Батьківщина – Україна – це держава з драматичною та суперечливою історією, чудовою щедрою природою, працелюбними та дружними людьми. Я хочу зробити усе, що в моїх силах, аби наш народ жив у мирі та добробуті.

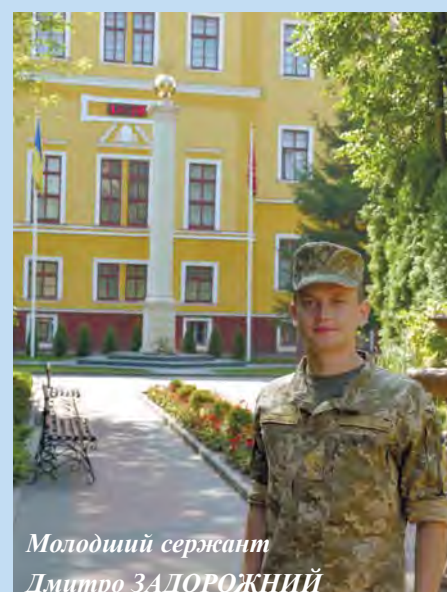
Народившись 1991 року, я зростаю разом з Україною, яка крок за кроком утверджувалася у своїй незалежності, але, на жаль, так і не зміцніла, щоб не допустити ворога на нашу землю... Проте прагнення захистити вільне і щасливе життя українців зробило наше військо сильним і непереможним!

Я пишаюся тим, що перебуваю у лавах захисників Вітчизни. Як і мої товариші, несучи відповідальність за

майбутнє нашої держави та її народу. Адже російський агресор не полишає думки розірвати Україну, посварити наш народ, зробити так, аби ми не увійшли в європейське співтовариство, а відтак не жили вільно і заможного.

Ми повинні також, врешті-решт усвідомити, що лише спільними зусиллями на фронті, в тилу збережемо нашу незалежність, рідну мову і культуру, наші традиції і майбутнє, за яке віддавали й віддають своє життя дійсно українці.

Давайте ставити інтереси Батьківщини вище своїх власних! Пам'ятаймо, що ніхто не захистить Україну, поки це не зробимо ми – українці!

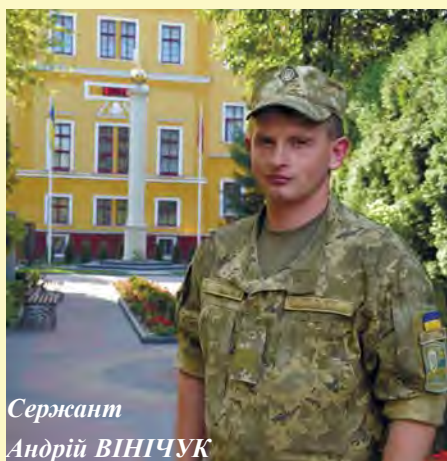
Молодший сержант
Дмитро ЗАДОРЖНИЙ

День Незалежності України для мене – особливе свято, адже я народився майже з її проголошенням. І сьогодні, у день 25-річчя, я пишаюся тим, що ми дали гідну відсіч агресору, а наша Батьківщина таки встояла!

Особливо ціную те, що зробили для мого покоління сотні і тисячі загиблих героїв, наші діди й прадіди.

Сьогодні наше завдання – не розтратити цей скарб незалежності, а нарощувати його. І нам це під силу здійснити, адже ми – професійні захисники Вітчизни! Ми повинні докласти усіх зусиль, щоб протистояти сепаратистам та російським найманцям, при цьому якнайшвидше об'єднати, згуртувати усіх громадян нашої держави для подальшого спільного процвітання усіх регіонів України.

І я пишаюся тим, що навчаюся поряд з юнаками та дівчатами, які прагнуть якомога скоріше опанувати свою спеціальність і долучитися до захисту України на Донбасі.

Сержант
Андрій ВІНІЧУК

ТРЕНУВАННЯ З ДУМКОЮ ПРО ЗАВТРАШНІЙ ДЕНЬ

Близько 2000 військовослужбовців із 13 країн світу, серед яких понад 1300 воїнів – українці з підрозділів Сухопутних військ, Високомобільних десантних військ та Національної гвардії України.

Саме таким був склад учасників цьогогорічних українсько-американських тактичних навчань із залученням військ «Репід Трайдент-2016», які впродовж двох тижнів проходили у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. З огляду на події на Сході нашої країни ці навчання мають особливе значення в контексті її безпеки

З початком навчань дехто із скептиків вважав, що залучені арміїці були б набагато кориснішими на передовій у зоні АТО. Що ж, з цим важко не погодитися. Але для того і існують подібні міжнародні тренування, аби набувати навичок протидії ворогу. Тим більше що солдати та офіцери, визначені для участі у цьогогорічних маневрах, уже мають бойовий досвід. І прибули вони на Львівщину, щоб поєднати значний масив накопиченого бойового досвіду з передовими знаннями закордонних фахівців військової справи.

Цьогогоріч вперше за історію навчань «Репід Трайдент» навчання особового складу здійснювалася в контексті діяльності Об'єднаної багатонаціональної групи з підготовки «Україна» (JMTG-U), спрямованої на підготовку українських військовослужбовців різних військових спеціальностей за стандартами НАТО та за допомогою інструкторів армій США, Канади, Великобританії, Литви, Естонії та Польщі. Доступнішою мовою це звучить так: відбувся «тренінг для тренерів». У своїх військових частинах та з'єднаннях, учасники навчань передаватимуть провідні методики підготовки колегам, які не залучалися до цього курсу.

Загалом програма JMTG-U, яка розпочалася 2014 року й триватиме до 2017-го, передбачає ґрунтовну підготовку підрозділів в умовах, максимально наближених до бойових.

Уже є й результати: окрім випусків інструкторів-саперів та спецпризначенців навчальних центрів у Кам'янці-Подільському та Хмельницькому, на полігонах пройшли вишкіл декілька бригад Сухопутних військ та ВДВ.

– Участь України в міжнародних навчаннях має під собою підтекст сили та єднання з іншими націями прогресивного світу, – зазначив співкерівник «Репід Трайдент-2016» полковник армії США Нік Дусіч. – Це – декларація спільних зусиль наших країн для забезпечення миру та стабільності в Європі, неприйнятності анексування територій суверенних держав та підтримки сепаратистських конфліктів у XXI столітті. Ваша участь у навчаннях допоможе Україні на її шляху до реформування власного оборонного сектора.

Іноземні інструктори наголошують на надзвичайній вмотивованості українських бійців, які поєднують передові методики з досвідом АТО. Значний акцент робиться на тактиці дій підрозділів, злагодженості та комунікації під час відпрацювання тактичних завдань широкого спектра. Наші вояки набувають навичок з використання сучасних засобів радіозв'язку, протидії вибуховим пристроям, тактичної медицини тощо. Всі ці елементи у реальному часі прив'язані до сценарію навчань, який, до речі, зазнав суттєвих змін у порівнянні з навчаннями попередніх років.

У ретроспективі, до 2013 року матрицею для сценаріїв навчань «Репід Трайдент» була суто миротворча тематика. Українські підрозділи тренувалися протидіяти «локальним» проявам тероризму, розбороняли «міжетнічні збройні конфлікти» у складі Коаліційних сил під егідою ООН або НАТО з подальшою передачею повноважень у сфері управління та безпекового сектора місцевій владі та силовим структурам. Утім після анексії Росією Кримського півострову та розпалювання країною-окупантом бойових дій на Сході України акценти у підготовці військ змістилися на протидію добре озброєному та

численному агресору в умовах «гібридної війни».

– **Загалом наша підготовка триває 55 днів. Саме такий термін надається підрозділу для участі у програмі JMTG-U. Більша частина відведеного для навчання часу вже позаду,** – розповідає командир батальйону окремої механізованої бригади СВ ЗС України підполковник Олександр Вдовиченко. – **Надалі підрозділ буде готовий до виконання завдань за призначенням у зоні АТО. Порівнюючи підготовку наших підрозділів у 2014 році, коли ми вперше вирушали до зони АТО, і нинішній рівень**

навченості, забезпечення підрозділів, бойового досвіду, можемо констатувати, що це фактично неспільні речі. Але ми і далі маємо рухатися вперед.

Комбат додає, що під час навчань його увагу найбільше привернули форми і методи проведення занять.

«Вони суттєво відрізняються від наших методик і є більш дієвими. У закордонних партнерів навіть командир відділення повинен здійснювати самостійне планування і проведення тактичних операцій на рівні свого підрозділу».

Крім того, поєднання польового вишколу із роботою багатонаціонального штабу в контексті навчань «Репід Трайдент-2016» надає додаткової практики офіцеру як командир батальйону, та офіцерам його штабу. За словами співкерівника навчань з української сторони полковника Едуарда Москальова, минулого року, до прикладу, командування підрозділів та офіцери багатонаціональних штабів вчилися не лише планувати дії підпорядкованих підрозділів та керувати ними, але й «відбивати» атаки в інформаційному просторі, налагоджувати комунікацію та активну співпрацю з місцевим населенням у зоні бойових дій, забезпечуючи у такий спосіб додаткові переваги для успішних дій наших військ, використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для імітаційного моделювання у віртуальному просторі ймовірних дій підрозділів. Цього року багатонаціональний штаб також застосовував імітаційне моделювання, аби за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення створювати віртуальну картину бою та прораховувати перспективи розвитку тієї чи іншої тактичної ситуації в реальному часі.

Сценарій навчань передбачав значну динаміку подій. Тому робота для «мозкового центру» була складною. Скажімо, легкої перемоги організатори навчань не обіцяли й учасникам польової фази. Справа в OPFOR. Це підрозділ, який у ході навчань виконував функції умовного противника. **Мислити, як ворог, – це саме про них. Під час навчань ці функції виконували бійці десанту та розвідки, а також курсанти Академії, які навчаються за профільними спеціальностями.** Нестандартні дії та рішення, уміння з'явитися нізвідки, завдати раптового удару і розчинитись у «зеленці» – все це тримало, як кажуть, у тонусі всіх учасників польової фази.

В один із днів я уважно спостерігав за діями майбутніх офіцерів під час організації оборони населеного пункту. **Курсанти**

грамотно протидіяли штурмовим групам морських піхотинців, при цьому не робили жодних потурань: активно зустрічали їх перехресним вогнем, імітували вибухи гранат та мінометних мін тощо. А на одному із етапів вдалися і до психологічного впливу. Зокрема, перед в'їздом до «селища» спочатку зімітували дії агресивно налаштованого натовпу «цивільного» населення, а потім блокували рух техніки та закидали морпхів пляшками з горючою сумішшю. І хоча морські піхотинці таки впоралися з поставленим завданням і розсіяли «провокаторів», втім «село» під свій контроль взяли не одразу.

Власне, у непередбачуваності дій і полягає основне призначення цього підрозділу. «Відчуття» реального бою усім тактичним діям у полі надавало використання багатоцільової інтегрованої лазерної системи імітації бойових дій MILES. Міжнародний центр миротворчості та безпеки має понад 500 комплектів індивідуального спорядження для бійців та близько 20 тактичних систем для бойових броньованих машин. Інструктори зазначають, що використання MILES під час занять значно прискорює процес засвоєння інформації бійцями.

Багатоцільова інтегрована лазерна система імітації бойових дій використовується у Збройних Силах України вже понад п'ять років. На озброєння Міжнародного центру миротворчості та безпеки цей навчально-тренувальний комплекс поступив позаминулого року. І не випадково, адже МЦМБ – один із найбільших в Європі. Його площа – майже 360 квадратних кілометрів. Центр здатен прийняти для проведення тренування повноцінну піхотну бригаду. Тут здійснюються стрільби з усіх систем наземної артилерії, відпрацьовується бойове застосування підрозділів армійської, бомбардувальної та штурмової авіації.

Начальник видового вишу

генерал-лейтенант Павло Ткачук вважає, що збройний конфлікт, який триває на Сході України, вимагає від майбутніх офіцерів неабиякої уваги до свого вишколу, максимальної зосередженості у навчанні. Адже не потрібно доводити, що успіх підрозділів Українського війська, що залучені до проведення АТО, багато в чому залежить передусім від професіоналізму офіцерів та військових фахівців інших ланок управління, підготовка яких відбувається в стінах вишу.

– Ми повинні завжди пам'ятати, що головне призначення Академії – навчати курсантів тому, що потрібно для перемоги у цій «гібридній війні». Тому

працюємо на випередження і в жодному разі не зупиняємося на досягнутому, не втрачаємо активного поступу. Так, ми радо сприймаємо знання і досвід, якими щедро діляться наші зарубіжні партнери, українські підрозділи, що брали участь в Антитерористичній операції. Переконали, що «Репід Трайдент-2016» були взаємокорисними як для Збройних Сил України, для наших зарубіжних партнерів, так і для курсантів – майбутніх офіцерів Українського війська!

*Підполковник
Володимир СКОРОСТЕЦЬКИЙ
На фото: моменти
«Репід Трайдент -2016»*

НАТО В УКРАЇНІ – МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

Незважаючи на всі угоди та домовленості щодо мирного врегулювання конфлікту на Сході України, останнім часом ситуація на Донбасі вкотре загострилась. При цьому спостерігається перехід збройного протистояння в регіоні на новий рівень напруженості, майже так, як це відбувалося напередодні введення російських військ на Донбас у другій половині 2015 року за істеричного галасу сепаратистсько-терористичних сил «ДНР»/«ЛНР»

Насамперед, маються на увазі посилені обстріли позицій сил АТО російсько-терористичними військами з важкого озброєння, забороненого Мінськими домовленостями (в т. ч. із гармат і мінометів калібром понад 100 мм та реактивних систем залпового вогню). Крім того, активізуються і локальні наступальні дії російської сторони на окремих напрямках в Донецькій та останнім часом і в Луганській областях.

Мета подібних провокацій Росії та сепаратистів – незмінна і досить відома за характером та змістом, що вже неодноразово згадувалося й обговорювалося у матеріалах незалежного аналітичного центру «Борисфен Інтел» та інших українських і іноземних ЗМІ. Серед іншого вони примушують Україну виконати, в першу чергу, російські умови «врегулювання» конфлікту на Донбасі, зокрема прийняти «закон про вибори» та провести «вибори» у так званих ДНР і ЛНР.

Москва робить спроби розширити територію самопроголошених республік та встановити контроль над важливими для них об'єктами економічної, енергетичної та транспортної інфраструктури, що знаходяться на підконтрольних українській стороні територіях цих

областей. Водночас саме таким чином Росія прагне суттєво послабити українські позиції на Донбасі, оскільки всі зі згаданих об'єктів мають важливе значення також і для економіки підконтрольних Україні районів Донецької та Луганської областей.

Однак справжньою стратегічною метою Росії є продовження війни на виснаження України задля того, щоб створити передумови для зміни української влади внаслідок соціально-економічної та внутрішньополітичної кризи. Режим Путіна сподівається, що виникне сприятлива для нього ситуація вже через наявні на сьогоднішній день проблеми щодо правлячої

коаліції в парламенті та нового складу уряду України.

За таких обставин цілком можлива подальша активізація Росією бойових дій на Донбасі, розширення їх масштабів, включно з великою наступальною операцією для захоплення усієї території Донецької та Луганської областей, а також для створення плацдарму, з якого вести наступ у напрямку Криму та Придністров'я. При цьому, як демонструє попередній досвід (зокрема, захоплення російськими військами міста Дебальцеве), жодні політичні рішення в рамках «Нормандської четвірки» або застереження США та ЄС про введення нових санкцій

проти РФ не зупинять режим Путіна.

Єдиним інструментом гарантованого стримування Росії від подальших агресивних дій є адекватне застосування збройної сили у відповідь. Саме зараз до цього вдаються США та НАТО на Балтійському та Чорноморському напрямках, аби запобігти російській агресії проти країн даних регіонів. Зокрема, розгортаються нові військові командування (штаби) та підрозділи збройних сил США і Північноатлантичного союзу в Польщі, Литві, Латвії, Естонії, Румунії та Болгарії. Одночасно створюється база як для розгортання Сил швидкого реагування НАТО на рівні батальйонних тактичних груп, так і більш масштабних з'єднань (об'єднань) дивізійної та корпусної ланок.

У цілому це об'єктивно свідчить про правильні та актуальні кроки керівництва України, що виступає за розміщення міжнародних миротворчих сил у зоні конфлікту на Донбасі, не виключаючи при цьому участі в їх складі й військових контингентів країн – членів ЄС та НАТО. Вважається, що позитивне вирішення даного питання запобігатиме подальшому військовому вторгненню Росії вглиб території України, оскільки це обов'язково означатиме збройний конфлікт між Російською Федерацією та Північноатлантичним союзом, що є зовсім неприйнятним для Москви, попри всі зусилля режиму Путіна зміцнити російську армію.

Як визнав міністр закордонних справ Росії С. Лавров ще рік тому (у травні 2015 року), військовий потенціал Російської Федерації не можна порівнювати з НАТО, через що Москва жодним чином не може протидіяти Альянсу.

Таким чином, **демонстрація провідними країнами світу чіткої, активної та послідовної підтримки ідеї запровадження міжнародної миротворчої місії на Сході України стала б реальною та найбільш дієвою допомогою нашої Держави у протистоянні з Росією.** Саме цього Україна очікує від своїх союзників і партнерів, насамперед, США – як провідної держави світу та ФРН – як лідера ЄС та учасника «Нормандської четвірки» Мінського переговорного процесу.

Безумовно, з розгортанням міжнародних миротворчих сил на Донбасі категорично не погоджуватиметься Росія, оскільки це означатиме остаточний провал планів Кремля щодо встановлення свого політичного контролю над Україною. Разом з тим просто постійне та активне порушення даної ініціативи, а також обговорення її на усіх рівнях (включно з ООН, ОБСЄ, ЄС, НАТО, G20, G-7 тощо), навіть за негативної реакції Москви, може бути досить потужним додатковим чинником дискредитації Росії як країни, що свідомо перешкоджає встановленню миру на Донбасі та підтримує (експортує) тероризм. Одночасно

це привертатиме увагу міжнародної спільноти до збройної агресії Росії проти України, що починає якимось «відходити на другий план ключових міжнародних подій» у зв'язку зі зростанням загроз ісламського екстремізму та тероризму в Європі.

У той же час лише обговорення світовою спільнотою згаданих вище проблем (як це, здебільшого, спостерігається сьогодні) жодним чином не гарантує безпеку України, на яку посягає путінська Росія. Практична неможливість заснування міжнародної миротворчої місії на Донбасі під егідою ООН, ЄС чи ОБСЄ через позицію Росії примушує шукати інші дієві шляхи силового (військового) стримування режиму В. Путіна.

Одним із таких способів може і має бути повномасштабне включення України до коаліційної системи євроатлантичної безпеки як у воєнно-політичній, так і безпосередньо у військовій сферах. Це має стосуватись не лише реалізації різного роду програм військового та військово-технічного співробітництва між Україною та НАТО, але й започаткування постійної військової присутності штабів і військ (сил) Північноатлантичного союзу на українській території.

Звичайно, це не припинить російські провокації у зоні конфлікту на Донбасі, включно з нападами на сили АТО та обстрілами мирних населених пунктів. Разом з тим **присутність підрозділів НАТО (у тій чи іншій формі) в тилу українських військ на Сході України стане таким же стримуючим чинником для Росії, як і розгортання міжнародних миротворчих сил на лінії зіткнення сторін збройного протистояння у Донецькій та Луганській областях.**

Сьогодні окремі елементи такого підходу вже реалізуються в рамках діяльності в Україні тренувальних центрів та груп НАТО у складі військових інструкторів збройних сил США, Великобританії, Канади, Польщі, Литви та ряду інших країн Альянсу. Крім того, на українській території систематично проходять спільні військові навчання і тренування за участю підрозділів Збройних Сил та Національної Гвардії України, а також країн – членів НАТО.

Це дозволяє масштабніше застосовувати набутий досвід. При цьому може бути врахований також і досвід військового співробітництва між НАТО і Грузією – першим (на теренах колишнього Радянського Союзу) об'єктом збройної агресії з боку Росії.

Виходячи з цього, вважається за доцільне збільшити на **першому етапі** кількість центрів підготовки українських військовослужбовців за участю інструкторів — представників збройних сил країн — членів НАТО, а також розмістити їх у деяких північних, східних та південних регіонах України, насамперед, Харківській, Дніпропетровській (або Запорізькій), Херсонській, Одеській, а також Чернігівській або Сумській областях. Водночас можна суттєво збільшити чисельність їх інструкторського складу. З метою повномасштабного забезпечення ефективного навчального процесу центри повинні бути оснащені повноцінними комплектами озброєння та військової техніки (у т. ч. важкої), а також мати відповідні полігони для проведення різноманітних військових навчань та тренувань.

Такі навчання підвищуватимуть рівень бойової підготовки українських військ, демонструватимуть підтримку України з боку НАТО та готовність українських Збройних Сил спільно з союзниками та партнерами дати відсіч Російській Федерації. Для цього навчання мають бути

плановими (систематичними) за характером, до яких залучатимуться сили і засоби авіації, ППО, артилерії та бронетанкової техніки, а також виконуватимуться бойові стрільби. Обов'язкова та найважливіша умова – проведення спільних українсько-натовських навчань, що мали б бути «симетричними» військовій активності Росії поблизу українсько-го кордону.

На **другому етапі** центри підготовки Збройних Сил та Національної гвардії України на українській території за участю країн — членів НАТО можуть бути доповнені іншими об'єктами й установами вже суто Північноатлантичного союзу. Зокрема, у цьому плані можна використати прецедент створення: Центру вдосконалення контррозвідки НАТО у Польщі; Центру вдосконалення майстерності з розмінування і знешкодження боєприпасів у Словаччині; Центру з кібернетичного захисту в Естонії, а також центрів (баз) авіаційних транзитних перевезень США/НАТО у Румунії, Киргизстані та Узбекистані.

Виходячи з українських реалій, основною специфікацією такого роду структур в Україні могло б стати створення, наприклад, Центру обміну досвідом з ведення бойових дій в умовах «гібридної війни». До речі, західні партнери України саме до цього і проявляють свій головний інтерес. Крім того, Україна має досить розвинуту аеродромну мережу,

що може стати передовою базою як для тактичної, так і для стратегічної авіації США та НАТО. Можливість такого використання української аеродромної інфраструктури, у т. ч. стратегічною авіацією, була продемонстрована ще в 1994 році у рамках святкування 50-ї річниці операції «Френтік» (англ. – Operation «Frantic») – спільних дій Сполучених Штатів Америки, Великобританії та колишнього СРСР із забезпечення «човникових» польотів/перельотів важких американських бомбардувальників В-17 «Flying Fortress» між українською Полтавою (авіабаза «Полтава-4») та британськими аеродромами під час Другої світової війни.

Так, ще у вересні 1994 року полтавський аеродром приймав три літаки ВПС США: два стратегічних бомбардувальники В-1В та В-52Н, а також літак-заправник КС-10. Згодом, у липні 2011 року, під час міжнародних навчань «Безпечне небо-2011» на аеродромі Миргород під Полтавою виконали посадку та зліт американські винищувачі F-16D зі складу винищувального авіакрила ВПС Національної гвардії штату Алабама. Американські та українські льотчики вперше спільно відпрацьовували завдання з охорони повітряного простору України.

На цьому ж (другому) етапі навчальні центри НАТО на території України могли б стати і базою для розгортання штабів та підрозділів забезпечення для прийняття Сил швидкого реагування НАТО – в разі такої необхідності. За прикладом європейських країн Альянсу важке озброєння для них також могло б бути складоване («законсервоване») на українській території.

На **третьому етапі** все вищезазначене могло б бути використано для розміщення в Україні повноцінних баз НАТО на постійній основі. Незважаючи на те, що Україна не є членом Північноатлантичного союзу, дане питання може бути вирішене на основі відповідних двосторонніх угод, за наявності політичного рішення і волі обох сторін. Прецедентами цього є створення баз НАТО у Косові, Афганістані та Іраку в рамках проведення миротворчих та стабілізаційних операцій Альянсу у віддалених регіонах.

Реалізація такого підходу дасть змогу не лише уникнути подальшого військового вторгнення Росії до України, але й замкнути «кільце безпеки» НАТО від Балтійського до Чорного морів. Зокрема, будуть гарантовані умови для проведення на території України того ж комплексу заходів, що зараз виконуються у балтійських та чорноморських країнах Північно-атлантичного союзу. Фактично буде закладена повноцінна основа для інтеграції України до НАТО. На відміну від 2007-2008 років, коли Україна так і не змогла удостоїтись статусу учасника Плану дій щодо членства в НАТО, нинішня ситуація є для цього цілком сприятливою.

Ухвалення відповідних рішень зі зазначених вище питань вимагатиме твердої (чіткої) та непохитної політичної рішучості й волі як з боку керівництва України, так і провідних країн – членів НАТО, насамперед США і, як вважається, особливо ФРН.

Україна дійсно дуже сподівається, що активна участь Німеччини у «Нормандському форматі» та її цюгорічне головування в ОБСЄ практично сприятимуть вирішенню конфлікту на Донбасі. При цьому саме Україна має стати «лакмусовим папірцем» успішності як ОБСЄ, так і німецького головування в організації.

На початку 2016 року Німеччина оголосила про свої пріоритети головування в ОБСЄ на шести ключових напрямках: управління кризами і конфліктами; посилення можливостей ОБСЄ щодо усього циклу конфлікту; використання ОБСЄ як платформи для діалогу; сприяння сталому об'єднанню і належному управлінню в регіоні ОБСЄ; фокусування на людському вимірі; посилення взаємодії між громадянськістю і державою. **З цього переліку найбільш цікавими для нас є перші три, оскільки вони безпосередньо стосуються конфлікту на Донбасі.**

На перший погляд, Україна – головний пріоритет головування Німеччини в ОБСЄ. Але на практиці, через принцип консенсусу в ухваленні рішень ОБСЄ, не здатна діяти всупереч волі однієї з країн-членів і вимушена шукати компроміси.

Переважає більшість провідних західних і українських експертів вважає, що для подолання цієї проблеми організація мала б трансформуватися із «майданчика для діалогу» у більш дієвий механізм, а саме – повноцінну міжнародну безпекову організацію.

Хто може започаткувати вирішення цього вкрай важливого завдання окрім Німеччини – визнаного лідера ЄС, та ще й у період її головування в ОБСЄ? Відповідь однозначна – ніхто, окрім Німеччини! Чи, може, є інші кандидати? На жаль, немає.

Цинічною агресією проти України Росія не тільки завдала удару по принципах ОБСЄ, але й зробила потрійний виклик Німеччині – спочатку як лідеру Євросоюзу, надалі – члену «Нормандського формату» Мінського переговорного процесу, а тепер вже і як головуючій країні в ОБСЄ.

Отже, як вважають незалежні експерти, Берлін має ще докласти чимало зусиль та віднайти нові і, головне, дієві важелі впливу на агресора, щоб впоратися з цим викликом.

Саме у цьому зв'язку підтримка Берліном ідеї започаткування та посилення військової присутності Альянсу на українській території, а також безпосередня роль і участь Німеччини у втіленні її в життя введе цю країну на принципово нові лідируючі позиції як у Європейському Союзі, так і серед європейських країн НАТО.

Тобто започаткування реалізації вищезазначеного може стати одним із найбільш вагомих кроків Федерального канцлера Німеччини А. Меркель та очолюваного нею партійного союзу ХСС/ХДС за весь час їх перебування при владі, що реально може змінити європейську Історію. Своєю чергою, це помітно сприятиме підвищенню рейтингу альянсу ХСС/ХДС серед німецького й європейського та міжнародного електоратів, а також, відповідно, і перемозі цього партійного союзу у наступних парламентських виборах у Німеччині в 2017 році.

Що ж до негативної реакції режиму В. Путіна, то сьогодні, перш за все щодо провідних країн НАТО та ЄС, він спроможний лише на гучні (амбіційні) заяви і погрози, провокації біля кордонів країн – членів

Північноатлантичного й Європейського союзів, а також демонстрацію залишків військової сили колишнього СРСР за певним додатком потенціалу сучасних збройних сил Росії.

Для прикладу: дійсний стан та можливості стратегічного авіаційного компонента російської армії були наочно продемонстровані у Сирії. Так, стратегічна (дальня бомбардувальна) авіація ЗС РФ змогла реально діяти не більше трьох-чотирьох діб раз на два-три місяці. При цьому більшість ракет майже не зашкодили ісламським терористам, а влучали у цивільні об'єкти або падали у пустелі, у т. ч. на території сусідніх країн (зокрема, Ірану).

Ще більш химерною є можливість якихось економічних дій Росії проти західних країн. Москва вже майже повністю використала увесь наявний у неї «потенціал» контрсанкцій, впевнилась у неможливості переорієнтації своїх зв'язків на Китай та інші країни «третього світу».

І навіть більше, в результаті подальшого посилення негативних наслідків західних санкцій В. Путін та його оточення вже майже неприховано демонструють «зацікавленість» у знятті західних санкцій з Росії та відновленні торговельно-економічного співробітництва зі США та ЄС і, за оцінками незалежних експертів, навряд чи зважаться на додаткове загострення відносин з ними. Треба бути одинаком-смертником, щоб наважитись на таке. А Путін не так вже й схожий на смертника, бо хоче мати більш-менш безпечну та, без сумніву, забезпечену старість.

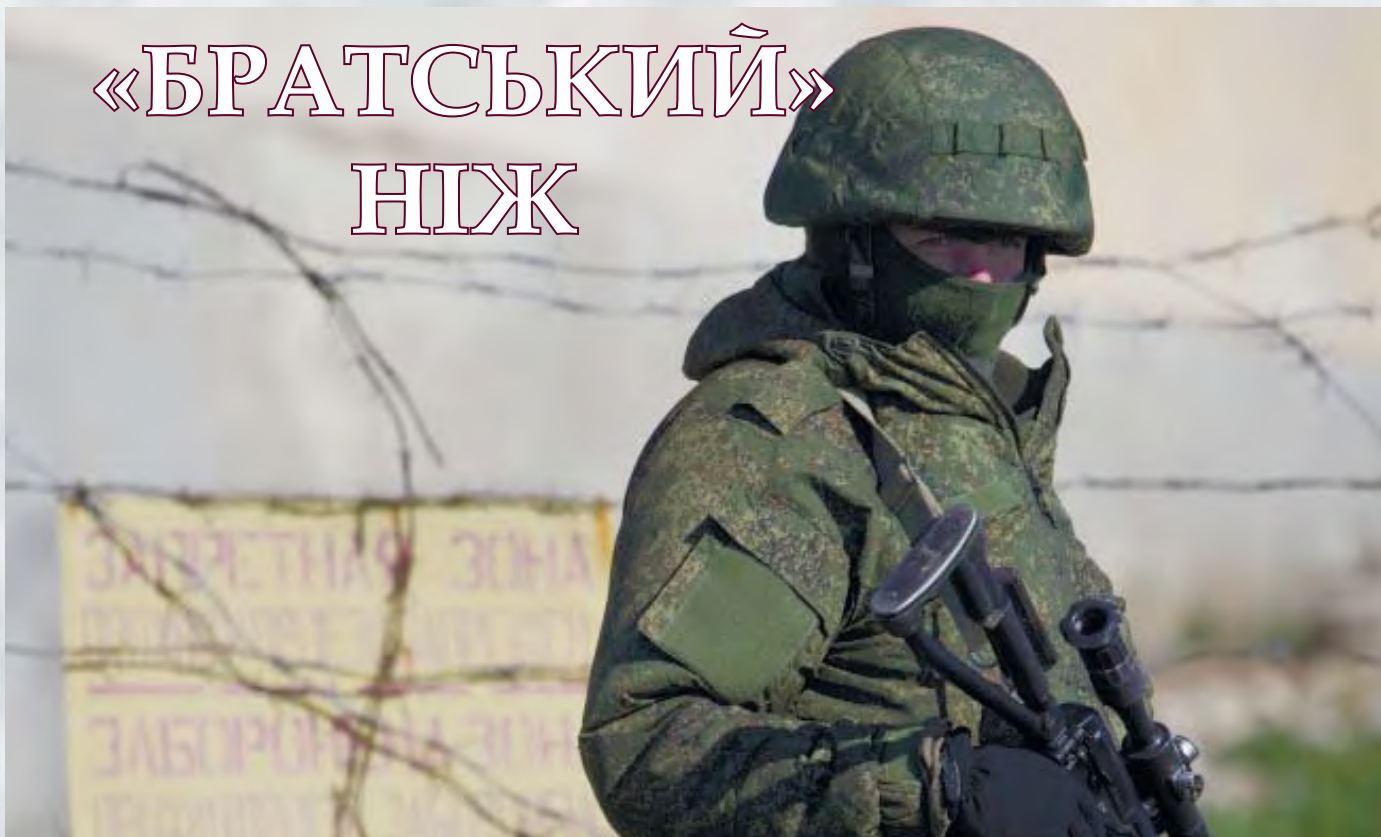
Таким чином, все це фактично цілком «розв'язує руки» країнам Заходу, включно з Німеччиною, у питанні надання необхідної гуманної та реальної допомоги Україні.

Тобто зараз «...м'яч знаходиться на полі провідних країн Заходу і, в першу чергу, на полі Німеччини». Чи скористається вона своїм шансом і правом надійного історичного друга України?

*Вице-президент
«Борисфен Інтел», кандидат
військових наук, доцент
Юрій РАДКОВЕЦЬ*

«БРАТСЬКИЙ» НІЖ

13-й Фотограмметричний центр Центрального управління воєнно-топографічного та навігації Головного управління оперативного забезпечення ЗС України, що дислокувався в Сімферополі, – військова частина Збройних Сил України, яку росіяни під час окупації Криму атакували першою. Саме там пролилася перша кров: загинув прапорщик Сергій Кокурін, а капітан Валентин Федун, випускник нашої Академії, отримав важкі поранення. Ось як згадує він ті події.

До трагічних подій 18 березня 2014 року частина стала «першим домом» для кожного військовослужбовця. Три тижні після оголошення бойової готовності «Повна» військові топографи проводили у частині в спецтренуваннях і змінах чергового спостереження, не забуваючи про свою основну роботу.

Була посилена охорона периметра, укріплено КПП та інші ключові об'єкти. Представники «найінтелігентнішої військової професії» згуртовувалися, притискаючись плечем до плеча, під час перших блокувань, гартували волю і нерви в ході рекогносцировки російських снайперів, яку ті провели напередодні з дахів навколишніх будинків – у той же час доби, що і штурм три дні потому, як того і вимагають керівні документи.

Шок від встромленого у спину «братського» ножа – ось так влучно можна охарактеризувати стан душі учасників тих подій.

Того дня, 18 березня, я ніс службу в групі посилення охорони

Центру. Спостерігав за обстановкою на бічних вуличках та доповідав черговому частини по радіо. Мій пост знаходився на третьому поверсі адміністративної будівлі. Після обіду помітив, як у районі КПП почали збиратися люди. Почулися постріли, крики. По рації інші спостерігачі доповіли, що нас атакують.

Невдовзі з КПП надійшла інформація, що ситуація починає виходити з-під контролю. Пікетувальники напірають, намагаються прокрастись на територію частини, помічено багато людей зі зброєю. Я піднявся на дах. Звідти побачив, що навколо частини на вогневих позиціях облаштувалися кулеметники та автоматники. Але своєї присутності вони намагалися не виказувати. Згодом з дальньої сторони на територію частини короткими перебіжками, ховаючись від стороннього ока, почали висуватися російські спецпризначенці. Про це я одразу доповів черговому і продовжив спостереження, час від часу

уточнюючи інформацію. Раптом відчув сильний біль і впав. Одразу зрозумів: куля...

Коли підвівся, почув постріли та свист куль довкола себе. Затуливши руками рану й петляючи, капітан Федун кинувся до сходів. Вже в будівлі відчув, що поцілили в мене двічі. Перша куля пройшла крізь щок і вийшла з шиї. Друга вцілила біля лівої ключиці й вийшла з-під лівої лопатки.

На сходах мене зустрів інший спостерігач – майор Олександр Клименко. Він допоміг дістатися ліжка, зупинити кров. У цей час по всій будівлі чулися крики, лайка. Російські спецпризначенці вибивали двері, стріляли по замках. Коли увірвалися до нашої кімнати та побачили пораненого, то замість виклику медиків відібрали у нас документи та цікавилися, чи є серед нас «западенці». А потім розпочали «політінформацію»... Лише після міцного снівця хтось із них повідомив по рації, що потрібні медики.

А далі було лікарняне ліжко і думки про майбутнє колективу, України. Знаєте, і, таку сім'ю, як наш Фотограмметричний центр, ще треба пошукати. Професіонали і віддані своїй справі та державі військовики. Тому, коли постало питання щодо продовження служби «на материк», наш особовий склад не вагаючись, відповів: «Так!».

ЗДОБУВАТИМУТЬ ОФІЦЕРСЬКИЙ ЧИН, ЩОБ СТАТИ НА ЗАХИСТ РІДНОЇ ДЕРЖАВИ

Понад тисячу хлопців і дівчат з усіх регіонів України успішно склали вступні випробування та стали першокурсниками Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Конкурс на окремі спеціальності навчального закладу складав понад 5 чоловік на місце. Найбільше абітурієнтів виявили бажання навчатися на фахівців з управління діями механізованих підрозділів та фахівців інженерних спеціальностей, а також на артилеристів та культурологів. Серед тих, хто став курсантами першого курсу Академії – понад півтори сотні учасників Антитерористичної операції.

– Молодь, яка виявила бажання навчатися у нашому навчальному закладі надзвичайно патріотично налаштована та вмотивована для служіння Батьківщині. Чимало з тих, хто бажає стати офіцерами, вже понюхав пороху на Сході України. Навчаючись разом із юнаками та дівчатами, які щойно закінчили середні школи та військові ліцеї, вони діляться з ними своїм досвідом та разом зростають професійно, – зазначає заступник Голови приймальної комісії полковник Олексій Красюк.

Упродовж серпня на полігоні Міжнародного центру миротворчості та безпеки – структурного підрозділу Академії – першокурсники отримали первинну військово-професійну підготовку. А з вересня на плацу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного курсанти урочисто складуть Військову присягу на вірність українському народові.

Катерина БОНДАРЕНКО,
18 років, м. Суми,
курсантка військового
коледжу сержантського
складу

Я з самого дитинства мріяла бути військовою. І хоч нині в країні іде війна, я вирішила вступити до Академії у Львові. Мій вибір визначений тим, що майбутнє України саме за військовими, оскільки вони захищають нашу землю від агресора, оберігають мир і роблять усе, щоб держава була у безпеці. Чому ж і мені не бути серед її захисників? Тому я дуже зраділа, коли дізналася, що поступила. Я розумію, що на мене чекають навантаження, однак вони мене не лякають, оскільки я спортсменка (чемпіонка світу з карате - прим. Ред.).

Олександр СЕМЕНЮК,
29 років,
Хмельницька область,
курсант факультету бойового
застосування військ

Давно мріяв вступити до Академії. Я переконаний, що командувати у військах повинні досвідчені офіцери, які пройшли війну, і тому хочу поділитися з новими побратимами своїм 8-місячним досвідом у розвідці. Тут в Академії я побачив, що є багато таких, як я – хлопців, які пройшли АТО. Я хочу стати офіцером і повернутися до своєї частини. Якщо у військах буде більше досвідчених офіцерів, досвідчених командирів, то армія зміниться на краще. Вони теж командуватимуть краще, і на фронті буде менше втрат.

Тарас ГАЛКІН,
28 років м. Вінниця,
курсант військового коле-
джу сержантського складу

У мене було чимало ситуацій в зоні АТО, коли хлопці через своїх командирів втрачали здоров'я, втрачали своє життя. А ще я хочу стати таким командиром, щоб в армії не було розкрадання, щоб не ставилися безглузді накази. Нині в Академії я спілкуюся з курсантами старших курсів, їм дуже цікаво дізнатися про АТО, хлопці мене розпитують про бої, про стосунки між людьми. І що мені дуже подобається – вони хочуть поїхати на Схід. То ж я пишаюсь, що у нас є такі курсанти, оскільки це свідчить про патріотизм у нашої молоді.

Андрій КУЛАЧОК,
18 років, м. Житомир,
курсант факультету під-
готовки бойового (опера-
тивного) забезпечення

У мене брат закінчив Академію, для мене він став зразком офіцера, тому я захотів стати таким, як він. Минулого року, коли я закінчив школу, мої батьки були проти, щоб я вступав до військової Академії. Тому я закінчив курси у Міжрегіональній академії управління персоналом і отримав там диплом. Цього року я сказав батькам, що мій вибір – бути військовим. Батьки спершу відмовляли мене, а потім зрозуміли і погодилися. Академія у Львові – це найкращий військовий навчальний заклад в Україні, навчитися тут престижно.

Чим вимірюються моральні якості людини?... Якщо військової, то перш за все вмінням діяти в екстремальній ситуації, відвагою, готовністю до самопожертви заради виконання обов'язку, свободи та незалежності Батьківщини. Саме ці якості сьогодні притаманні переважній більшості вихованців Академії, які зі зброєю в руках захищають територіальну цілісність України на Сході. Вони гинуть під обстрілами, втрачають здоров'я у боротьбі проти підступного ворога, але не втрачають віри у перемогу на відміну від тих, хто чимдуж присягнув на вірність новому господарю у Криму, зрадив державу, взявшись за автомат у так званих ЛНР та ДНР.

Гадаю, капітан Володимир Вишневський завжди слугуватиме прикладом не лише для нинішніх курсантів Національної академії, але й для нашої української, патріотично налаштованої молоді взагалі. Його заслуги в зоні АТО оцінені високою державною нагородою – орденом Богдана Хмельницького III ступеня. І вже майже рік він обіймає посаду начальника групи навчально-лабораторного комплексу кафедри бронетанкової техніки Факультету бойового застосування військ.

Відверто кажучи, на продовження служби в альма-матер Володимир не розраховував. Якби не обставини...

– 2011 року здійснилась моя мрія: я став лейтенантом Збройних Сил України. Уявіть собі юнака в погонах, який став офіцером і розпочав службу в одній з елітних військових частин нашого війська, – розповідає капітан. – Тоді кілька випускників нашого вишу були розподілені до окремого аеромобільного полку Високомобільних десантних військ (сьогодні – окрема аеромобільна бригада, – прим. Авт.). В одну роту потрапив я і мій однокурсник Сергій Романовський. Він як випускник, який закінчив Академію із золотою медаллю, – заступником командира роти, я – командиром взводу. Роки навчання в Академії озброїли мене не тільки вищою освітою, а й загартували фізично та морально, сформували необхідні лідерські якості, тому й моє офіцерське становлення проходило без особливих проблем.

За словами Володимира, він не цурався чогось навчатися й у підлеглих. Особливо спочатку, адже у службі існує чимало «своїх» тонкощів, на які не можна не звертати увагу. Часті заняття на полігоні, повсякденна праця із особовим складом давалися взнаки. Та офіцер упевнено крокував командирською стежкою, намагався удосконалювати і свою особисту підготовку. Згадував своїх наставників з Академії – начальника парашутно-десантної підготовки

Сьогодні в Національній академії сухопутних військ проходять службу троє молодих офіцерів, які у свій час навчалися на колишньому факультеті аеромобільних військ та виявили мужність у зоні проведення Антитерористичної операції.

Це – капітани Вадим Вишневський, Сергій Романовський та Ярослав Стеців. Їхні долі багато у чому подібні. А ордени на грудях кожного з них свідчать про те, що у нашому видовому навчальному закладі їх виховали справжніми патріотами, Громадянами України з великої Літери

ОРДЕН ЗА БАХМУТІВКУ

полковника Василя Бабака, викладача кафедри вогневої підготовки підполковника Володимира Барабаша, командира роти майора Руслана Хару, курсового офіцера капітана Ігоря Конечного та інших. Саме завдяки їхнім зусиллям Володимир ставав справжнім офіцером-десантником.

2014-го, коли на Сході України підняв голову сепаратизм, воїни у блакитних беретах були у числі перших, хто відбув для виконання завдань зі стабілізації обстановки на Донбасі. Це був важкий та не до кінця визначений час для нашої держави. Вже тривали бойові дії у самопроголошеній Новоросії, набирало обертів протистояння між патріотами та тими, хто просто зрадив Батьківщину.

– До зони АТО мій підрозділ прибув наприкінці серпня 2014-го, – розповідав далі Вишневський. – На Харківщині, біля Чугуєва, розвантажили ешелон із технікою. Потім пішли колоною на Победу (населений пункт – прим. Авт.), де зосереджувалися наші війська. Запамяталось, як місцеві мешканці демонстрували нам різні непристойні жести: мовляв, навіщо приїхали сюди? Але ми у відповідь не говорили, що прибули із Західної України; не хотіли створювати провокаційних ситуацій. Добре пам'ятаю, як вперше вночі нас обстріляли із «Ураганів». Стріляли не прицільно, начебто говорили «Забирайтеся, бо буде гірше». У той же день ми змінили місце дислокації і перемістилися ближче до Луганська.

А невдовзі роту передали 1-й танковій бригаді. Завдання було простим і зрозумілим – охороняти міст через Сіверський Донець на шляху зі Щастя. Усі інші мости, що вели до Луганська, сепаратисти вже підірвали.

Мій перший у житті бій відбувся 5 вересня. Тоді наша п'ята рота разом із бійцями з «Айдару», в яких були великі втрати, виходила з-під обстрілу. Ворог гатив по наших позиціях із САУ і мінометів. Раптово зі мною зв'язався комвзводу лейтенант Назар Качур і повідомив, що командир роти та командир взводу – поранені.. В таких умовах мені й довелося взяти обов'язки командира роти на себе.

Воював у зоні АТО Володимир Вишневецький до 13 жовтня. Останній бій, коли здійснювали прорив з оточення під Бахмутівською трасою, він запам'ятає на усе подальше життя, але розповідає про тодішні події коротко: «Один із моїх БТРів був підбитий. Тоді й заліг у полі, прикриваючи вогнем наших воїнів. Ворога, який просувався сосяхами, було видно погано. Вогонь вели, орієнтуючись скоріше на звуки. Раптом біля мене розірвалася звичайна граната з підствольника ВОГ-25. Підняв ліву ногу, точніше, спробував підняти, а її... немає. Далі діяв, як навчили. Вколов знеболювальне, наклав джгут. Щедесь пару сотень метрів самотужки намагався дійти до своїх. А витягнули мене врешті-решт підлеглі – сержанти Андрій Гавецький та Володимир Кушпета. Несли на руках. Сьогодні, до речі, обидва продовжують службу у Збройних Силах України. Гавецький є моїм кумом, після закріплення навчання на спеціалізованих курсах став молодшим лейтенантом».

Після поранення Володимира доправили у Лисичанськ, у цивільну

лікарню. Потім евакуювали до Харкова, за деякий час – до Львова. Скрізь, під наглядом лікарів: операції, перев'язки, одужання та реабілітація. Розповідає, що зітхнув з полегшенням саме у місті Лева, коли перевели у Військово-медичний клінічний центр Західного регіону: «Я ж з Червонограда, тому й зрадів, що начебто дома! До речі, у Лисичанській лікарні ставлення лікарів виявилось людським, вони опікувалися мною, розраджували, навіть чисту сорочку дали, адже однострій був геть непридатний... А от у Харкові почув: «Ви самі винні. Навіщо було їхати сюди? Хто вас запрошував?». І це говорили не лише мені, а й іншим важкопораненим бійцям. Ми мовчки переносили таке ставлення. Але власне у мене увірвався терпець, коли медична сестра Харківського шпиталю почала робити мені перев'язку без знеболюючого! Так що неоднозначно ставилися громадяни до своїх захисників... Та я намагаюсь такі епізоди не згадувати».

Інколи у пам'яті Володимира з'являються Щастя, Сватове, усміхнені обличчя друзів, волонтерів, які намагались надавати пораненим всебічну допомогу. Вони, до речі, подарували йому звичайний десантний тільник. А що він значить для десантника, говорити зайве... Не забуває й військових лікарів, завдяки яким одужав, навчився ходити – спочатку на милицях, потім із палицею, а за деякий час взагалі без неї. До речі, протезування офіцера зробили у Львові, тут пройшла і реабілітація.

А ще пишався Володимир тим, що 2014-го в АТО добровольцем пішов його батько, Віктор Анатолійович, старший прапорщик запасу та військовий пенсіонер, який свого часу пройшов гарячими дорогами Афганістану. Дивно, але вони хоч і на кілька хвилин, але зустрілися б в зоні збройного протистояння, ще до поранення Володимира. Це сталося під Луганськом. Сьогодні Віктор Анатолійович продовжує службу в Одесі, в батальйоні спецпризначення МВС України «Шторм».

Служить у війську і капітан Вишневецький. Його призначення на посаду в альма-мат відбулося після бесіди із начальником Академії генерал-лейтенантом Павлом Ткачуком та позитивного рішення Міністра оборони України генерала армії України Степана Полторака.

Зрозуміло, сьогодні він не здійснює стрибків із парашутом, а у нього їх на рахунок близько півсотні. Його обов'язок – забезпечувати заняття на кафедрі бронетанкової техніки, підтримувати навчальну матеріально-технічну базу у справному стані. На прохання розповідає майбутнім офіцерам про бойове минуле в зоні АТО, своїх товаришів, те, за яких умов доводилося виконувати бойові завдання.

Нагородження орденом збіглося для Володимира з іще однією приємною подією: міськрада Львова виділила його сім'ї трикімнатну квартиру, в якій капітан робить ремонт. Чекає не дочекається, коли переселяться у власне житло. Адже про це мріють і дружина Ольга, і їхня маленька донечка Діана, яка незабаром стане школяркою. Вони пишуться чоловіком і батьком – мужнім захисником Вітчизни! І попри усе безмежно щасливі, що їхнє сімейне життя триває!

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

На знімках: капітан Володимир Вишневецький з побратимами; під час заняття з курсантами та після операції

Викладач кафедри тактики факультету
бойового застосування військ
майор Вадим БЕСПЕКА:

«ЗА КОРДОНОМ Я ПРОХОДИВ НАВЧАННЯ, ВІД ЯКОГО МОЇ КОЛЕГИ ВІДМОВЛЯЛИСЯ»

*Кожна
людина цікава
по-своєму. Ось і
мій співрозмовник
є цікавим вже хоча
б тому, що не лише
став військовим,
але за роки
служби пройшов
навчання у
закордонних
військових вишах
та навчальних
центрах світу*

Після отримання середньої освіти Вадим Беспека, не вагаючись, обрав навчання в Одеському інституті Сухопутних військ. Говорить, що про військову кар'єру мріяв з дитинства. І це при тому, що серед його рідних ніколи військовослужбовців не було.

За два роки загальновійськовий факультет перебазували із Одеси до Львівського вишу, який Вадим закінчив у 2008 р. з відзнакою. Для подальшого проходження служби був призначений командиром механізованого взводу у 72-гу окрему механізовану бригаду, яка дислокувалася у Білій Церкві.

Військова частина, в якій розпочинав офіцерську службу лейтенант, належала до Об'єднаних сил швидкого реагування, а відтак співпрацювала з підрозділами

НАТО. Оцінивши мовну підготовку Беспеки, невдовзі його призначили помічником начальника відділення – офіцером з підготовки підрозділів щодо процесу планування та оцінки сил.

До речі, під час служби у механізованій бригаді, коли молоді офіцери інформували про рівень знання іноземної мови, Вадим завжди зазначав, що англійською володіє «без словника». І це було дійсно так, адже належним чином опановував її у школі, у Кіровоградському обласному навчально-виховному комплексі гімназії – школі мистецтв, де навчався до інституту (заклад мав спеціалізований нахил «англійська мова», – Авт.). А вже у військовому виші постійно відвідував Британську раду при кафедрі іноземних мов.

Словом, потяг до англійської, як кажуть, зробив свою справу, і невдовзі офіцер успішно склав іспити мовної підготовки у Києві. А після відповідних співбесід із представниками США, які працювали в Україні, був скерований на навчання за кордон.

У службовій характеристиці мого співрозмовника увагу привертають наступні рядки: «...У лютому 2010 року навчався на курсах «Ведення бойових дій взимку» у Королівстві Норвегія. З квітня по жовтень того ж року проходив курси підготовки офіцерів піхоти у США».

...І з Національної академії сухопутних військ, куди офіцера було призначено у квітні 2011 року, він відправляється за кордон. Приміром, з вересня 2014 по квітень 2015 року Беспека навчався у США на

на підвищеному курсі офіцерів розвідки в Арізоні, супроводжував курсантів видового вишу до Швеції, а у Німеччині пройшов підготовку на курсах інструкторів для малих груп, які беруть участь у бойових діях.

– Навчання поза Україною не є армійським туризмом і намаганням побачити світ, як дехто собі вважає, – говорить майор. **– Це перш за все реальна можливість перейняти досвід армійців провідних країн світу, працювати за стандартами НАТО, які сьогодні активно запроваджуються у нашому війську. А ще – можливість випробувати себе у нових умовах, з'ясувати, на що здатний особисто в екстремальних умовах, що виникали під час різноманітних тренувань.**

І це не просто слова. Скажімо, під час навчання на курсах підготовки офіцерів піхоти у США довелося спати лише по кілька години на добу впродовж тижня, харчуватися двічі на день, витрачаючи на це лише по 2 хвилини, діяти окремо від основних сил у лісистій місцевості і у горах, у місті тощо.

А в Норвегії групі з п'яти українських офіцерів довелося не лише долати 30 – 40 кілометрів на лижах, але й вправно орієнтуватися в екстремальних умовах невідомої місцевості, уникати лавинонебезпечних ділянок, організовувати пошук тощо. Доводилося навіть ночувати в снігу на глибині 4-5 метрів...

– Уявіть собі, що ваша група в горах, а до темряви залишається кілька десятків хвилин. Перед вами постає завдання звести укриття для ночівлі просто в снігу, – розповідає майор Беспека. **– Якщо група не впорається з цим у відведений час, інструктор позбавляє її наметів. Він може запровадити й інші, говорячи спортивною термінологією, карні санкції. Скажімо, позбавити військовиків рукавичок. І тоді доведеться працювати на холоді голими руками...**

Поряд з нами тренувалися представники з Грузії, Молдови, інших країн. Скажу відверто, не всі вправно долали такі випробовування. Дехто взагалі не наважився на таке навчання.

На посаді начальника навчально-тренувального комплексу кафедри

тактики Факультету бойового застосування військ, куди спочатку було призначено офіцера, Вадим робив лише перші кроки як викладач. Чималу допомогу йому у цьому надавали старші колеги, досвідчені науково-педагогічні працівники полковник Сергій Похнатюк, генерал-майор запасу Ігор Репін, полковник у відставці Євген Вірко. Вони навчали молодого офіцера методики проведення занять, контакту з аудиторією, підказували, на що передусім звертати увагу при відпрацюванні тих чи інших питань тощо. Саме це, а також наполегливість, самоорганізація, постійна робота з курсантами вишу були враховані при призначенні офіцера на посаду викладача кафедри. З жовтня минулого року майор Беспека викладає майбутнім офіцерам дисципліни «Тактика» та «Управління діями механізованих підрозділів», передає їм свій особистий досвід, знання, які отримав під час своїх закордонних відряджень.

Але майор Беспека не належить до тих науково-педагогічних працівників вишу, які залучаються виключно до проведення лекційних занять в аудиторії та тренувань у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки.

Він – активний учасник міжнародних навчань, таких як «Репід Трайдемент», постійно відвідує військові колективи і проводить заняття щодо тактики дій штурмових та дрібних груп, особливостей «гібридних війн», передає досвід, набутий під час проходження курсів за кордоном, долучається до підготовки підрозділів на нашому академічному полігоні, у Рівненському

навчальному центрі... Окрім цього, постійно бере участь у підготовці офіцерів запасу під час їхнього вишколу перед відбуттям на Схід України.

Сьогодні, що цілком зрозуміло, значну частину занять відведено підготовці особового складу до бойових дій в Антитерористичній операції. І хоча майор Вадим Беспека не є її учасником, від його внеску у навчання курсантів, військовослужбовців різноманітних армійських колективів залежить чимало. І передовсім тому, що має певне бачення цієї проблеми та набутий за кордоном досвід.

– Знаєте, інколи буває й так: зранку приходжу до вишу проводити заняття, а вже по обіді відбуваю до навчального центру для організації підготовки тих чи інших військовиків, підрозділів, – розповідає майор. **– Зрозуміло, доводиться переналаштовуватися. Та інакше бути не може: корективи вноситься саме життя і, передусім, війна на Донбасі.**

А головне, що до моєї роботи з розумінням ставиться моя дружина Ганна, до речі, психолог за освітою. У всьому мене підтримує, а при потребі і розраджує. Я вдячний їй за це і за виховання сина Данила, затишок у нашому домі.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК
На знімках: майор Вадим Беспека на кафедрі тактики та під час проходження навчання у Королівстві Норвегія

2016 рік для нашої держави – особливий. І попри всі події, що виснажують її, 24 серпня Україні виповнюється 25... Лише 25, але вже сьогодні можна говорити про те, що ця річниця є особливою. Навіть не тому, що це – черговий ювілей української державності, а тому, що за останніх три роки Українська нація отримала новий шанс на самовизначення та самоідентифікацію, відкривши шляхи до державотворення новій генерації політиків та громадських діячів. Вільні та незалежні у своєму виборі юнаки та дівчата прагнуть до самовдосконалення заради своєї держави. Адже зміни завжди починаються з нас...

Яскравим представником нової генерації громадських діячів є і моя співрозмовниця. Переконана, що Софію Федину знають як співачку та телеведучу. Не всім відомо, що ж ця тендітна жінка є кандидатом політичних наук, викладачем кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби Львівського національного університету імені Івана Франка, очолює Світову федерацію українських лемківських об'єднань. Вона – переможниця та лауреат багатьох премій, зокрема й премії Василя Стуса 2013 року (премія присуджується особистостям, які мають видатні успіхи у своїй галузі, займають чітку громадянську позицію, активно присутні в українському культурному просторі. – Прим. авт.), активний громадський діяч.

А ще Софія – голос львівського Євромайдану... За словами одного із учасників тих подій, «... саме Софія стала «рупором свободи» для усіх львів'ян. Без неї, без сили її духу та віри у перемогу ми б не встояли... Ця дівчина і вдень, і вночі була на майдані... Разом з усіма відстоювала наше право не тільки бути географічним центром Європи, а дійсно мати європейські демократичні засади для розвитку».

Але сьогодні, окрім усіх титулів та обов'язків, які має ця чарівна жінка, в першу чергу Софія – волонтер. І саме ці сторінки її насиченого життя ми з вами спробуємо перегорнути. Адже в часи, коли на теренах нашої держави триває «гібридна війна», коли наші хлопці зі зброєю в руках виборюють незалежність, суспільство не може стояти осторонь... Софія, майже одна з перших, виявилась спасенною рукою допомоги для наших військових.

Розповідає, що все розпочалося з перших днів окупації Криму. Зателефонував давній знайомий, колишній військовослужбовець Зіновій Гладун. Попросив звернутися до львів'ян по допомогу для українських військовиків.

– У наших захисників на той час не було елементарних речей, – розповідає Софія. – Приміром, на всю військову частину – один акумулятор. Тому ніколи не забуду, що перший волонтерський запит був саме на акумулятори, карбюратори і, не повірите, – матраци. Ви ж пам'ятаєте, як все було? З початком лютого 2014-го військові частини на півострові почали блокувати «зелені чоловічки»... На материковій

частині розпочався рух, військові частини переходили у режим бойової готовності. І ось тут з'ясувалося, що немає елементарного... А все тому, що протягом двох десятиліть армія цілеспрямовано знищувалася. Бойові підрозділи, які здатні були дати реальну відсіч противнику, можна було перерахувати на пальцях однієї руки.

Тут і виникла потреба звернутися до наших співвітчизників. І вони відгукнулися допомогти війську. Я, звісно, не очікувала, але на наш заклик першими почали реагувати українці, що проживають за межами Батьківщини. Як не дивно, найпершою була, не повірите, росіянка з Калінінградської області, яка надсилала і речі, і кошти. Спочатку волонтерський рух не був потужним. Та коли відпрацювала алгоритм дій, він став таким. Почала співпрацювати з благодійними фондами, волонтерськими організаціями та іншими волонтерами. І коли розумієш, що не одна, й проблеми швидше вирішуються. Наразі навіть маю запит від оборонного відомства.

– **Але ж насправді, волонтерство – це важка та копітка праця. Окрім того, це – щоденна рутинна та бюрократична робота. – Коли знаходите час, адже, судячи із графіка, він у вас такий, що, напевно, й на сон часу не залишається?** – ставлю запитання. І тут лунає дзвоник повідомлення, а обличчя Софії починає сяяти посмішкою. – **Ура,** – говорить вона. – **Мій концерт для потреб української армії зібрав 5.800 гривень. Ось так це і відбувається (посміхається). Майже щодня зі мною зв'язуються військовослужбовці тієї чи іншої частини й просять про допомогу. Ви питаєте мене про час. Завжди говорю про те, що жалкую, що доба має 24 години, а не 48.**

Знаєте, в українців є така одна риса, якою ми не можемо пишатись: ми завжди звинувачуємо когось... Там влада винна, там росіяни... І завжди забуваємо про те, що зміни починаються з себе. Потрібно не боятись брати на себе відповідальність за вчинки, і тоді реальність навколо нас буде змінюватись. Це шлях не однієї доби й місяця. Але якщо, займаючись повсякденними справами, кожен із нас буде пам'ятати, що Схід України у полум'ї війни, ми завжди знайдемо час на допомогу нашим хлопцям.

– **У медіапросторі доволі часто лунає думка, що військовослужбовці на Сході тримаються саме завдяки волонтерському рухові. Ви погоджуєтесь із таким твердженням?**

– Звісно, що українці об'єдналися і дали потужний опір агресору. Вони зупинили його і порушили усі кремлівські плани. Але говорити, що все відбулося лише завдяки волонтерам, було б несправедливо: як стосовно до керівництва країни, так і самих військовослужбовців. Безумовно, волонтерський рух створив більш-менш пристойні умови для покращення боєздатності та умов життя воїнів у зоні АТО. Але ж саме армії першими стали на захист Батьківщини, проявивши незламність духу, мужність і непоступливість та жагу до перемоги. Саме вони зі зброєю в руках крок за кроком наближають нашу Звитягу!

Є такий вислів: «Де родився, там і згодився». Я його інтерпретую так: кожен має займатись своєю справою! І якщо я своїми піснями, своєю волонтерською працею допомагаю нашим захисникам, я це

робитиму й надалі. Навіть попри страшний бюрократичний опір, з яким ми, волонтери, стикаємось чи не щодня. Тут і різного роду звітність, і проблеми з постановкою майна на баланс... Бо ця бюрократична машина, яка залишилась нам у спадок від колишнього Союзу, за десятиліття нашої незалежності так і не була викорінена, навпаки, проростала в українському ґрунті. І сьогодні насправді дуже важко її зламати. Маю надію, що спільними зусиллями українського суспільства ми таки здолаємо ці перепони. До речі, досить потужною в цьому плані є підтримка керівництва вашого навчального закладу.

– **Софіє, а з чого саме розпочалося ваша співпраця та знайомство з Павлом Петровичем?**

– Насправді з генералом Ткачуком ми знайомі давно. Ще коли розпочалась революція Гідності, суспільство хотіло почути, навіть вимагало чіткої позиції від військовиків. Пам'ятаєте блокади та облоги військових частин внутрішніх військ у Львові? Я зателефонувала Павлу Петровичу і почула відповідь, яку буду згадувати

усе життя та розповідати іншим. Він чітко та зрозуміло пояснив, що військові – це люди поза політикою, вони складали Військову присягу на вірність Українському народові, тому жодних провокаційних дій з їхнього боку, зрозуміло, як і з боку Академії, не може бути й не буде. Тим паче, що чимало військовиків належить до нової української генерації, яка переймається й захищає Незалежність Української держави. З такої розмови й розпочалось наше знайомство, а у подальшому – співпраця. Скажу більше, саме генерал Ткачук став одним із тих людей, завдяки кому відбулася моя перша поїздка у зону Антитерористичної операції і концерти для захисників Батьківщини...

– А який епізод Вашої військової співпраці найяскравіший?

– Останнім часом товариші з мене навіть жартома кепкують, говорять, що мені час розпочинати військову кар'єру. Можливо, все через те, що для мене як людини, яка завжди прагне нового та незвіданого, та й завдяки стилю свого життя, я звикла до емоційних навантажень. А все, що пов'язане з армійським середовищем, – не просто яскраве, а над'яскраве! Полігон, навчання, стрільби, водіння броньованих машин... А як зашкалювали емоції, коли вперше взяла до рук снайперську гвинтівку!.. Ось і нещодавня подія – складання Військової присяги військовослужбовцями 184-го Навчального центру – ще більше утвердила мене в моїх переконаннях, що займаюся своєю справою. Тому й радо

приймаю запрошення виступити перед військовиками з концертом. Задоволення від взаємодії з такою публікою неймовірне. Відчуваєш себе, як мінімум, командиром...

– Можливо, тоді дійсно вартоє одягнути військовий однострій й стати до лав Українського війська? Гадаю, Ви і в армійському середовищі грали б, як кажуть, не останню скрипку. Впевнена, що прислів'я: «Хто має світло всередині – ніколи не залишиться в темряві» – відкриває саме Вашу особистість.

– Насправді я чітко усвідомлюю, що на разі більше можу зробити не будучи військовою людиною (сміється). Як волонтер, я маю право говорити з ким мені потрібно, вимагати звітності навіть у вищого

керівництва, робити усе, щоб мої підопічні мали те, що їм потрібно на фронті, а водночас, поступово змінювати систему. Волонтерство стало моєю улюбленою роботою. Мене часто запитують, а звідки у мене сили на цю нелегку працю? Важко повірити, але надихнути може лише один дзвінок, одне фото з передової!.. І усвідомлення того, що мої побратими живі!

– Знаю, що деяким курсантам нашої Академії пощастило трохи більше, ніж іншим. Адже Ви стали Почесним куратором однієї із курсантських груп?

– Так. Звісно. Нещодавно у вашому виші стартував пілотний проект «Почесний куратор». І від такої пропозиції я не змогла відмовитись. Адже нинішні

курсанти – це майбутнє нашої держави, і саме від них залежить, якими будуть Збройні Сили України через 10–15 років. Скажімо так, мої курсанти за цей нетривалий час нашої співпраці стали мені надзвичайно близькими, я б навіть сказала, рідними. Це курсанти однієї з груп вже III курсу факультету бойового забезпечення військ. На правах куратора для початку я долучаюся до планування їхнього дозвілля, але вже найближчим часом планую внести доповнення в їхню навчальну діяльність. Маю певні напрацювання в цьому плані. Всі ми повинні пам'ятати, що офіцер має бути не тільки професіоналом

військової справи, але й всебічно розвинутою особистістю. Добре розуміється, окрім військової справи, як у внутрішніх процесах державотворення, так і у зовнішній політиці.

Хлопці з моєї групи є яскравим тому свідчення: відкриті, налаштовані на позитив й сприйняття усього нового. Сьогодні дехто з них перебуває у відпустці, але навіть, відпочиваючи від навчання, вони працюють над т.зв. домашнім завданням. Ось, наприклад, для формування глобального бачення існування Української держави опрацювати книгу **Самуеля Хантінгтона «Зіткнення цивілізацій»**. Адже

маємо чудову можливість формувати й виховувати вільних від застарілих стереотипів офіцерів, які будуть орієнтуватись у сучасному часі й просторі, а не жити й творити під кальку «совєтів». Можливо, саме вони й зможуть відшукати новітні асиметричні відповіді противнику під час локальних конфліктів або «гібридних воєн».

Окрім цієї настольної книги, рекомендую також працю **Євгена Магди «Гібридна війна»**. Він викликав у юнаків неабиякий інтерес та зацікавлення. Окрім того, коли пан Євген дізнався, що я є куратором однієї з груп курсантів, зголосився приїхати до Академії й прочитати одну із своїх лекцій, з якою нещодавно виступав перед офіцерами Генерального штабу. Отже, планів багато і я благаю Господа, щоб наша співпраця продовжувалась.

Розмовляючи із Софією понад дві години, я зрозуміла досить просто річ: спілкування з цією людиною відбувається поза межами часу. Й не тому, що вона – прекрасна жінка, й навіть не через те, що Софія – інтелектуалка з високим рівнем ерудиції. Вона є творчою людиною, яка свій талант відкриває світлом зсередини. І саме це світло творчості вона дарує людям! Тож нехай із кожним днем зірка Софії Федини сяє яскравіше!

*Майор
Ірина ШАПОВАЛОВА
Фото з особистого
архіву Софії Федини*

11 лютого 1890 року на III з'їзді українських студентських громад (общин) у Харкові один молодий адвокат виголосив промову під пафосною назвою, яка говорить сама за себе – «Самостійна Україна». Звали адвоката Микола Міхновський. В новітній історії саме він став першою людиною, яку можна вважати ідеологом української державності та яка першою проголосила курс на незалежність України.

БОРЕЦЬ ЗА САМОСТІЙНІСТЬ

Микола Міхновський народився 31 березня 1873 року в селі Турівка Прилуцького повіту (тоді Полтавська губернія) у сім'ї сільського священика. Батько Міхновського був національно свідомою людиною, нащадком старих козацьких та священницьких родів і не боявся правити службу в церкві українською мовою. З дитинства Микола Міхновський виховувався на Шевченковому «Кобзарі» і творах Котляревського.

Спочатку Микола навчався у Прилуцькій гімназії. По її закінченні 1890 року вступив на юридичний факультет Київського університету. Дев'ятнадцятирічний юнак пристає до недавно створеного нелегального «Братства тарасівців», починаючи енергійну розбудову його найчисельнішої групи — київської, розробляє основні теоретичні та організаційні засади братства, яке вже тоді, 1892 року, стало на шлях боротьби за «повну автономію України». Щоправда, вже наступного року поліція виявила «тарасівців» і розгромила їх організацію, відправивши одних у сільське заслання, а інших — у в'язницю.

Микола Міхновський уникнув і заслання, і в'язниці. Закінчивши університет, переїхав до Харкова і там почав свою адвокатську практику. Успішно, треба сказати. Співпрацював зі студентськими колами, тому йому, власне, і доручили підготувати промову для з'їзду студентських громад на українську тематику. Так з'явилася відома робота «Самостійна Україна». В ній він заявив, що навіть «відсутність державно-історичного минулого не може мати ніякого значення для сильної, взятої нації, яка відчула свою силу і хоче скористатися своїм правом сильного».

Юрист за освітою, Міхновський стверджував, що Переяславська конституція (так він назвав «березневі статті» Богдана Хмельницького) була грубо знехтувана царизмом. Він прямо писав: «Московські царі чи імператори не виконували своїх обов'язків по конституції 1654 року і ведуть себе сьогодні з нами так, ніби Переяславської конституції ніколи й не існувало. Вони чинять з нами так, ніби наша нація відреклась від своїх державних прав, віддалась на милість російським

імператорам і погодилась розділити однакову долю з росіянами, які самі обрали собі царів. Але наш народ ані сам, ані через свій уряд ніколи не давав такої згоди і ніколи не відмовлявся від прав, які належали йому згідно Переяславської конституції. По цьому Переяславському договору обов'язковим для обох контрагентів: московської монархії і української республіки на основі принципу, що ніякі умови не можуть бути знищені або змінені односторонньою волею одного контрагента без ясної висловлюваної згоди другого. Тому «Єдина неподільна Росія» для нас не існує...».

Закінчив він свій маніфест вельми радикально: «Всі, хто на цілій Україні не за нас, ті проти нас. Україна для українців, і поки хоча б один ворог-чужинець залишиться на нашій території, ми не маємо права скласти зброю».

Промова Міхновського справила велике враження. Під впливом групи молодих українських інтелектуалів створюється Революційна українська партія, яка проголосила своїм завданням створення незалежної держави. Але сам Міхновський 1902 року відколовся від РУП і створив Українську народну партію (УНП).

1903 року Міхновський пише твір, який невдовзі став широковідомим в Україні і за її межами під назвою «Десять заповідей УНП», а 1904 року виходить друком брошура «Справа української інтелігенції

в програмі Української Народної Партії», що висвічує доленосні проблеми Української нації та основні теоретичні засади українського націоналізму.

1904 року Міхновський створює бойове крило партії — організацію «Оборона України», яка здійснила низку заходів з ліквідації символів імперіалізму (символів окупації) в Харкові, Києві та Одесі, а після революції взяла активну участь у боротьбі за визволення України. Крім політики Микола Міхновський продовжує займатись адвокатською діяльністю і 1906 року добивається звільнення братів Олександра і Михайла Шеметів, засуджених до страти.

Згодом саме з Шеметами він із розмахом починає видавати національну пресу. 1905 року побачили світ партійний друкований орган «Самостійна Україна» і селянська газета «Хлібороб», що мали на меті національне і соціальне пробудження українського селянства. Але незабаром влада заборонила часопис. Через шалений тиск режиму УНП призупиняє відкрити діяльність, а Міхновський повертається до видавничої справи.

Протягом 1912 року у Харкові він видає газету «Сніп». Під час Першої світової війни служить у Київському окружному суді як поручник. Разом з однодумцями розробляє програму створення українського війська, яку з початком української революції 1917 – 1921 років активно втілює у життя. Міхновський є засновником і керівником утвореного 16 березня

1917 р. Українського військового клубу імені гетьмана Павла Полуботка. 4 липня члени клубу захоплюють арсенал і центр Києва, вимагаючи від української Центральної ради побудови незалежної держави. Виступ придушили, а бунтівників, у тому числі і Міхновського, відправили на румунський фронт.

Восени 1917 року М. Міхновський оселяється на Полтавщині, де його обирають Лубенським мировим суддею, та приєднується до Української демократичної хліборобської партії (УДХП), сприяє поширенню її впливу.

За Української держави перебуває в опозиції до влади, є одним із лідерів УДХП. Після початку протигетьманського повстання 1918 р. виступає за примирення

сторін (гетьмана П. Скоропадського та Директорії Української Народної Республіки) й утворення коаліційного кабінету при збереженні гетьманату.

Після падіння гетьманської влади він переїжджає на Кубань, де мешкає й працює вчителем аж до закінчення Громадянської війни. 1924 року повертається до Києва, де його одразу заарештовує Державне політичне управління УРСР. Після кількох днів допитів Міхновського відпускають на волю. Але вже наступного дня його знаходять повішеним. Було це самогубство чи інсценування такого – достеменно невідомо.

Тетяна КУЦАК

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

